

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 5 - květen 2015
Ročník 5.

„Vzdejme hold památce našich předků, protože tím, že vždy obývali tuto zemi, generace po generaci, bez přerušení, svojí těžkou prací a odvahou nám předali svobodnou zemi!“

„Tajemstvím štěstí je svoboda a tajemstvím svobody je statečné srdce!“

„Kde je cena nejvyšší, tam najdete ty nejlepší a nejstatečnější!“

(Perikles – athénský státník)

„Neptejte se, co může vaše země udělat pro vás, ptejte se, co vy můžete udělat pro svou zemi!“

(J. F. Kennedy – prezident USA)

Obsah:

Úvodní slovo

25 výročí znovuzrození sokolského života

Metodika:

Etika (i etiketa) sokolského cvičitele

Cvičení dvojic

Pamatujme!

Problém „mikrospastiků“

Tábory se blíží – noční hra „na bludičku!“

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní patos na indexu

Květen 1945

Vzpomínky – Praha, Turnov, Jilemnice

Pražské národní povstání

Červenomodrobílá vlajka republiky

Do diskuse – Ještě k problému „logo“

O duševním trpaslictví

Kalendarium

Rok sokolské architektury

90. výročí veselské sokolovny

Pozdvihuji oči své k horám...

Praděd - pátá nejvyšší hora republiky

Zprávy z jednot a žup

Blahopřání sestře Libuši Dutnarové

Sokolská chata Severák na Jizerkách

Sokolská akademie v Turnově

Účastníkům sletu v Paříži v roce 1990

Závěrečné slovo:

„Milujte se, pravdy každému přejte...“

Úvodní slovo:

25 výročí znovuzrození sokolského života

Právě v termínu Sokolgy mu se sejde sokolská veřejnost v rakouském Oetzu, aby zavzpomínala na osudy dr. Miroslava Tyrše a vzájemně se posílila ve svém sokolském přesvědčení. Zdá se mi neuvěřitelné, že jsem zde prvně stála v době hluboké totality a už skoro ztrácela víru v obnovení Sokola jako národní organizace.

Letos oslavujeme prvních 25 let práce obnovené Československé, později České obce sokolské. Přes to všechno po pravdě řečeno, my všichni, pro které je Sokol životní láskou a životním přesvědčením, jsme si to představovali jinak. I když jsme si byli vědomi obtíží, které na nás čekají – nedocenili jsme situaci. Svět se změnil – a osvědčené etické lidské hodnoty ustoupily do pozadí. Proti sobectví, lhostejnosti, penězům a kariéře se bojuje velmi těžce. Na nás všech se podepsaly smutné roky totality, ale ještě více a hůře první roky tvrdého nastupujícího kapitalismu – sokolská tradice práce pro vlast a výchova morálně silných jedinců se v dnešní společnosti jaksi nenosí. Sypme si popel na hlavu – nedokázali jsme to, co v minulosti naši předchůdci!

Přesto všechno ani zdaleka nejsme bezmocní, naopak! Daří se nám práce především v oddílech těch nejmenších a seniorů. Největší problémy jsou s odrůstající mládeží a lidmi v produktivním věku. Tam je našim hlavním nepřítelem nedostatek času, u mládeže je to nesmyslný názor silně podporovaný tiskem a televizí – totiž, že všestranné sokolské cvičení je zbytečné a je naopak potřeba věnovat se sportu, především výkonnostnímu. Jenže všestranný rozvoj lidského těla, rovnoměrný růst, vyrovnávání nedostatků držení těla, ale i pohybová elegance a paměť, orientace v prostoru – to potřebuje každý zdravý člověk. Teprve na všestranném rozvoji lidského jedince (a myslím tím i rozvoj jeho morálky a duševních sil), je možno pokračovat dál v jednotlivých sportech podle možností, zájmů a předpokladů cvičenců.

Za těch 25 let jsme znovu vybudovali fungující organizační systém jednot, žup a ústředí ČOS, pravidelně školíme cvičitele různých odborností, vybudovali jsme systém pravidelných každoročních soutěží, věnujeme se nejrůznějším formám tělesných cvičení a snažíme se udržet vysokou metodickou úroveň naší dnešní praxe, spolupracujeme se zahraničím. Do dějin Sokola se zapsaly čtyři novodobé slety, kterých se zúčastnili nejen naši cvičenci, ale i sokolové a nesokolové ze zahraničí. Existuje a je činný Světový svaz sokolstva, zeměpisná poloha různých území je největší překážkou společně činnosti. Iniciativou žup byla uspořádána v mezisletových obdobích celá řada menších sletů na různých místech republiky – a ty se staly důležitou složkou dalšího programu. Staly se vítanou příležitostí setkávání cvičenců, ale také zároveň školou organizátorů, nových autorů a pod. Důležité také je, že už máme novou, mladou generaci, která se pomalu staví na naše místa. Jen ti z nás, kteří v Sokole pracují jako cvičitelé, činovníci a trenéři dovedou plně ocenit množství práce, které se vykonalo!

Bohužel, naši práci často poškozují vzájemná rivalita závist, nedostatek obětavosti a kázně a v mnoha případech soudnosti! To neprospívá žádné společnosti, ani té sokolské. Nezbyvá tedy nic jiného, než pokračovat, vyrovnat se s nepřízní veřejného mínění a dokázat, že Sokol je stále tady, existuje, žije a má stále co nabídnout naší společnosti.

Všchno záleží na nás!

Jarina Žitná, Sokol Liberec I.

Metodika:

Etika (i etiketa) sokolského cvičitele, vzdělavatele a činovníka.

S etiketou budeme rychle hotovi. Předkládá se totiž, že představitel sokolského činovníka je slušný člověk, který si je vědom toho, že pracuje s lidmi různých povahových vlastností, různých temperamentů, různých životních zkušeností a nároků. Znamená to, že se slušně chová v tělocvičně i v soukromém životě, na cvičence „neječí“, ale naopak mluví klidně, dostatečně hlasitě a důrazně – když už je nucen křiknout, musí to být pro účastníky cvičební hodiny skutečně varováním, že se děje něco, co by se dít nemělo. S etiketou souvisí i slušné a čisté oblečení a přátelský a rovnocenný přístup ke všem cvičencům.

První a vůbec nejdůležitější je získání autority. Za dlouhá léta práce především s mladými lidmi jsem pochopila, že cvičenci chtějí svého cvičitele znát, vědět něco i o jeho soukromém životě, vážít si jeho metodických a pedagogických schopností a uznávat ho jako člověka, který jim má co říci a který se může stát vzorem. Všichni mi jistě dají za pravdu, že se – jako cvičitelé nebo činovníci – dostáváme občas i do velmi složitých situací, které je nutno řešit klidně a s přehledem. Týká se to nejenom vlastní praxe v jednotách, ale občas i v soukromém životě našich cvičenců, týká se to i situací, když musí člověk zaujmout negativní stanovisko k jednání některého cvičence a je nutné se vyjádřit tváří v tvář dotyčnému „provinilci“ nebo problému. Tady je naprosto nutné zachovat ve všech případech chladnou hlavu, nenechat se „vytočit“ a dokázat se dohodnout. Jistě může být výrok i značně tvrdý a nepříjemný, ale vždy musí být jasné, že cvičiteli jde o věc samotnou, v žádném případě o osobní averzi – a to i v případě, že se dohadujeme s někým, kdo nám nemusí být vždy příjemný. Na půdě Sokola by měly být nepřípustné jakékoliv hádky, ale naopak je nutno poskytnout našim členům dostatek prostoru k tomu, aby se mohli samostatně vyjádřit, případně diskutovat. Dostatečné a včasné informace dovedou udělat zázraky, nelze předpokládat, že cvičenci sebou nechají „manipulovat“! Chci –li od nich nějakou nepopulární akci, musím rozumně vysvětlit proč.

Uvědomme si, že povinností sokolského cvičitele je vychovávat celého člověka, nejenom jeho část. Úspěch budeme mít v okamžiku, kdy cvičenci pochopí, o co jde a začnou mít pocit zodpovědnosti k Sokolu jako organizaci i k sobě navzájem!

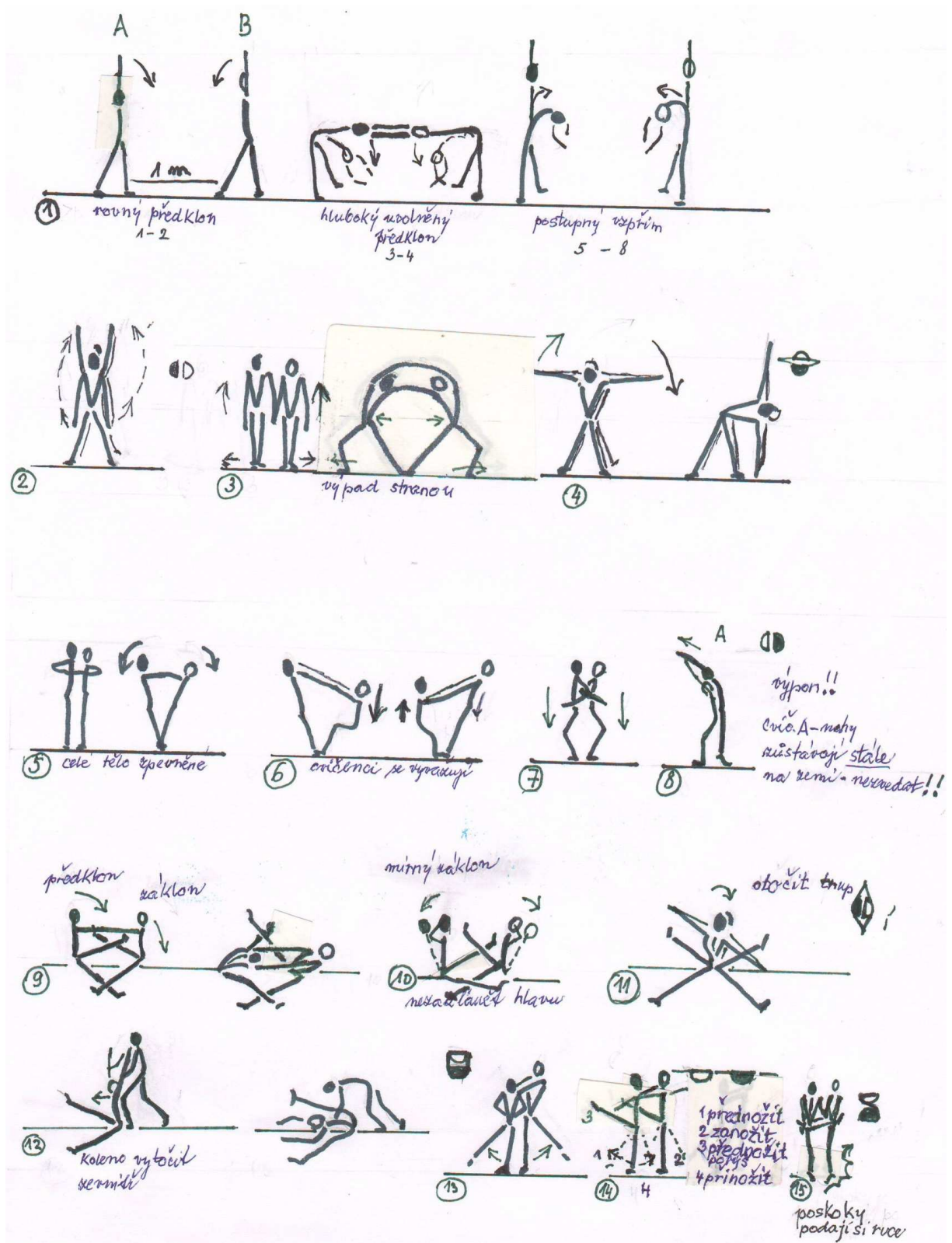
Cvičitel v sokolovně, stejně jako kantor ve škole má nezastupitelné místo při vytváření světového názoru cvičenců – musí především dokázat přesvědčit své cvičence nebo žáky, že v životě rozhodují činy – a odvaha k činům, což nemusí být vždy snadné – že důležité je lidské přátelství a spolupráce, lidská důstojnost a vzájemná ohleduplnost!

Etické hodnoty osvědčené dlouhým trváním lidské společnosti – se v podstatě nezměnily, jsou pouze zakryty pozlátkem vzájemného nepochopení, touhou po moci a mamonu! Víím, že si mnozí ve slabých chvílích myslíme, že všechna velká práce je málo platná, že výsledky nejsou adekvátní vynaložené námaze! Často je to i pravda, ale pamatujme:

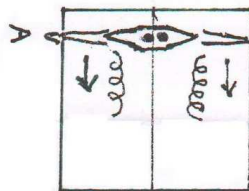
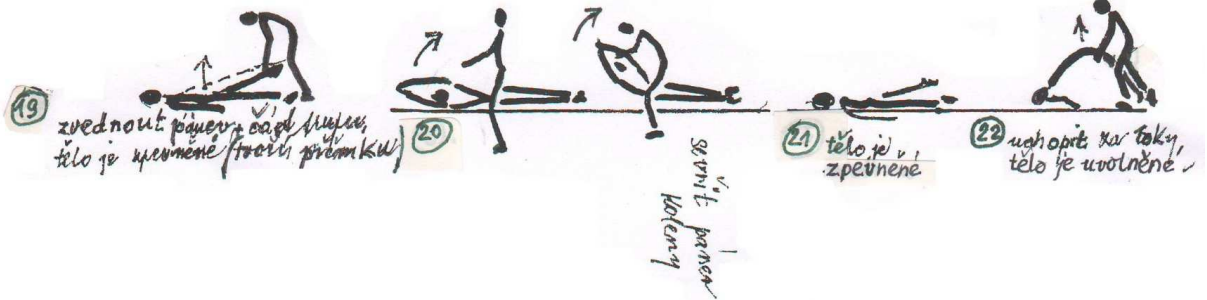
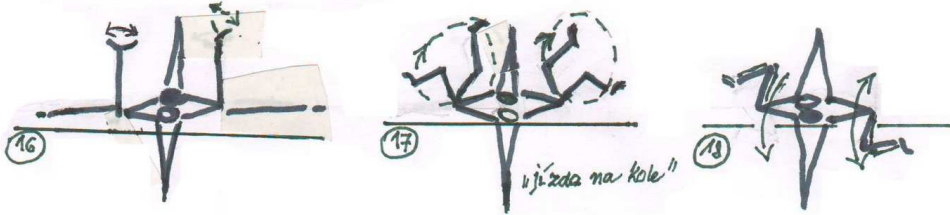
„Je lepší zapálit třeba jen jednu svíčku, než nadávat na tmu!“

Jarina Žitná

Cvičení dvojic

hlavy položit na ramena spolucvičenky

Převahy = odlehu' sání

- spojit Karimátky
- leh na zadek
- uhořit se vyposazení na předlokti
- A pravá odlehu' vlevo
- B - " valem vpravo
- kdy tělo je upevněné

Cvičte s radostí a správně,
ať jste zdravé a krásné

Věra Pařízková
UČS seniorek

18. 4. 2015
sraz župních cvičitelů
seniorek

Cvičení dvojic patří do základní gymnastiky a je zpestřením cvičební hodiny. Při cvičení dvojic využíváme tlaku, odporu a síly spolucvičenice. Vhodná jsou přímivá cvičení, cvičení pro rozvíjení kloubního rozsahu, posilovací cvičení a cvičení celkové obratnosti. Cvičení dvojic je fyziologicky náročnější než cvičení jednotlivců, vyžaduje kázeň a správné provedení cviku. Vhodné je sestavovat dvojice podle podobné tělesné výšky.

Věra Pařízková, Sokol Královské Vinohrady

Pamatujme!!

„Je správné, aby každý, zdůrazňuji – každý, cvičil, aby se kompenzovala denní rutina a aby si tělo odpočinulo!“

(Edgar Cayce)

„Život je vitalita, duševní i tělesná svěžest. Apatická osoba žije pouze napůl!“

(N. Vincent Peale)

Problém „mikrospastiků“

Pohybují se mezi námi v poměrně velkém zastoupení. Vzhledem k tomu, že se údajně vyskytují asi v 10% populace a že jde především o osoby mužského pohlaví, bude v mužské populaci zastoupeno více než 10% - viděno očima praktické zkušenosti – bude jich 15 – 18%.

O jakou zvláštnost jde? Z velkého zastoupení vidíme, že jde o častý úkaz – takže nejde o zvláštnost či vzácnost. Jde o jedince se zvýšeným sklonem ke svalové rovnováze, se zvýšeným napětím svalů s tendencí ke zkracování. Nerovnováha pak může vést k určité pohybové omezenosti a také k horší schopnosti plynulého pohybu. Postižení mohou být proto neobratní, nešikovní. Řada cviků ztrácí na kvalitě díky změně funkcím, zkrácené svaly jsou méněcenné, zhoršují výkonnost, přinášejí bolesti a úponové potíže. Stupeň zvýšeného svalového napětí a zkracování fylogeneticky starších svalů je různý a vyvíjí se podle toho, jaká péče je postiženému věnována.

Příčina tohoto stavu není známá. Soudí se ne vlivy genetické či perinatální. V tomto případě by mělo jít o určitou formu dětské mozkové obrny, o lehkou mozkovou dysfunkci. Převažující výskyt u chlapců se to nezdá potvrzovat. Je třeba potom více uvažovat o vlivech genetických a konstitučních.

Tyto typy, které se označují jako mikrospastici, si zasluhují zvýšenou pozornost. Zanedbání jejich pohybového oslabení je může trvale poškodit po stránce fyzické i psychické.

Po stránce fyzické tím, že opomenutí cílené péče může vést i ke značným zkrácením a druhotnými změnami ve svalích i na kloubech, s potížemi a hendikepem ve sportu.

Poškození psychické vzniká díky nepochopení a nevhodnému postoji k určité neobratnosti se strany spolužáků a učitelů (cvičitelů). Žáci pak bývají znechuceni a získávají negativní přístup k pohybovým aktivitám, dávají se osvobodit od tělesné výchovy. Fyzický nedostatek se pak dále prohlubuje až k obtížně ovlivnitelným změnám. Časný záchyt má zásadní důležitost. Výraznější typy bývají někdy poznány již v předškolním věku v dětských zařízeních. Od začátku školní docházky je možno globálním testováním stav poznat, s přibývajícím věkem a rozvojem motoriky je poznání snazší. Stačí běžné testy k odhalení svalových zkrácení a omezení rozsahu pohybu.

Jde o různě výraznou svalovou nerovnováhu s převahou zkracujících se svalů. Čím dříve se mikropasticita podchytí a za bezpečí, tím lepší je prognóza dobrého vývoje ke kompenzaci.

Principy pohybové péče.

- Jde o úsilí o svalovou rovnováhu, především protahováním zkracujících se svalů.
- Protahování se děje za využití snížení svalového napětí při výdechu ve vhodné poloze, pomalu, s výdrží na konci pohybu.
- Je třeba protahovat soustavně a vytrvale všechny typické svalové skupiny.
- Je třeba naučit každodennímu vytrvalému protahování bez násilí a bolesti.
- Návlek relaxace pomáhá snižovat nežádoucí svalový hypertonus.
- Protahování je významnou částí cvičební jednotky co do obsahu, ne však co do času. Mimo ně jde o obvyklou náplň vyučovací hodiny.
- Je dobré, aby cvičili všichni žáci, všichni protahování potřebují a snáze se při cvičení odhalí individuální rozdíly. Současně jde o celoživotní potřebné pohybové návyky.

Chyby při péči o mikrospastiky.

- Stav není časně poznán a podchycen.
- Oslabení je věnována malá pozornost a váha.
- Ke zvětšení rozsahu pohybu se používá neefektivních švihů a hmitů.
- Málo se používá poklesu svalového napětí při výdechu.
- Cvičí se rychle.
- Není dodržována důslednost při cvičení.
- Velmi nevhodné je posilování zkracujících se svalů.

Doporučení.

- Je vhodné poučit a instruovat rodiče.
- Uvědomit si, že zachycení v pokročilém stavu vyžaduje více úsilí ve cvičení, stav se lepší obtížněji.
- Dosažením svalové rovnováhy péče nekončí, při dané dispozici jde o celoživotní úkol.

Závěr.

Vrozená mikrospasticida může při zanedbání působit řadu druhotných potíží na pohybovém aparátu spolu s psychickou traumatizací.

Při časném zachycení a odpovídající péči nedojde k manifestaci změn na pohybovém aparátu ani deformaci pohybového vývoje či omezení sportovní aktivity.

O příznivý vývoj mohou mít hlavní zásluhu učitelé a cvičitelé působením tělesné výchovy.

MUDr. Ludmila Kubálková, centrum pohybového režimu Brno.

Zaslala sestra Lída Tocháčková, Sokol Brno I.

Tábory se blíží – noční hra

„Na bludičky“

Hra jednotlivců, případně družstev – postřeh, rychlost, vytrvalost.

Do vymezeného území (200 x 200 m) vyběhne hráč s baterkou – bludička. Volně se pohybuje v prostoru a v krátkých intervalech (asi minuta) bliká baterkou. Zbytek družstva ji pronásleduje. Kdo se bludičky dotkne první, přebírá její úlohu, na krátkou dobu zmizí ve vymezeném a prostoru a asi za dvě minuty začíná hra znovu. Kromě bludičky nikdo nesmí mít baterku!

Obměnou je hra s větším počtem táborníků, družstev. Bludičky představují členové jednoho družstva, ostatní je chytají. Každá chycená bludička je z další hry vyřazena. Rozhodčí změří čas za jaký je celé družstvo bludiček vycytáno. Baterky se předají dalšímu družstvu a hra se opakuje. Vítězí družstvo, které k pochyvání všech bludiček bude potřebovat nejkratší čas. V případě většího počtu hráčů je třeba zvětšit i herní prostor.

Před zahájením hry je třeba prohlédnout určený prostor, dbejte na bezpečnost. Při hře v lese pozor na větvičky ve výši očí!!

Vybráno z Encyklopedie her Miloše Zapletala

Nejenom pohybem živ je sokol

Národní patos na indexu

Pod patosem rozumíme myšlenkové a citové zaujetí, vyjadřované různými způsoby. Česká kulturní tvorba 19. století je spojena s národním patosem, který se významně zasloužil o znovuzrození našeho národa. Smetanova *Má vlast* je bezesporu hudební dílo plné patetického zanícení. Také sokolské pochody zněly ve své době jako vřelá a nadšená výzva k národnímu uvědomění a úsilí o zdar české společnosti. Připomeňme nejznámější z nich s názvem *V nový život*, *Lví silou vzletem sokolím* a *Spějme dál*. Dnešní umělci a média se patosu vyhýbají. Možná, že tato pěstovaná nechť k vyjádření společenského citového souznění přispěla k tomu, že zmizely televizní chvílky poezie. Bohužel také ve školách se děti zřídka učí recitovat básně našich předních autorů. Pochvalme proto, že na náměstí Míru v Praze byl instalován automat, kde dvacítko básníků ze záznamu recituje své verše. Autorem je Ondřej Kobza, který stojí také za projektem rozmístění klavírů volně v ulicích. Zájemci mohou naslouchat veršům Jaroslava Seiferta, Jáchyma Topola, Vladimíra Holana a dalších tvůrců. Samo vlastenectví a jeho vyjádření patří podle sdělovacích prostředků mezi jevy překonané a patetické. Pokud si některý z publicistů dovolí samo slovo použít, v zápětí obvykle vysvětluje, jak to vlastně myslel, aby nebyl obviněn z nacionalismu. I vztah k naší národní hymně je poznamenán těmito tendencemi, vylučujícími kolektivní emocionální souznění. Naši vrcholoví sportovci v kolektivních hrách se po vyhraných zápasech, na rozdíl od jiných národů, málokdy připojují zpěvem k hrané hymně. V příloze deníku *Dnes* byl před několika lety uveřejněn výsledek návrhů na obrazové zfilmování naší státní hymny. Výsledek byl více než zarážející. Z pera známých osobností, mezi nimiž nechybělo vulgární napadení národní povahy od výtvarníka Davida Černého, vyšlo tolik urážek a zesměšňování, že se mi ani nechce je komentovat. Na Slovensku výtvarník Dalibor Bača na výstavě *Privátný nacionalismus* uveřejnil svůj artefakt v době české vlajky jako rohožky, přes kterou návštěvníci mohli do výstavní haly chodit nebo si popřípadě očistit boty. Protest české strany byl slabý. Pokud by se to například týkalo polských národních symbolů, vznikl by výrazný konflikt. Veřejnost je u nás bohužel již dlouho dobu lhostejná k svým národním kořenům. K tomu přispívá, že v dotaznících při sčítání lidu se nově objevila možnost nepřihlásit se k žádné národnosti. Vzpomeňme na anketu o největšího Čecha před pěti lety. Neexistující postava Járy Cimrmana, pokud by byla do soutěže připuštěna (rozhodlo pouze zamítnutí BBC, od něhož Česká televize projekt zakoupila) by se v anketě umístila pravděpodobně na prvním místě. Je třeba připomenout, že stát, v jehož čele stojí politici, kteří společnosti nevytyčují perspektivu a neposilují národní sebevědomí, není totožný s vlastí. Vlast představuje emocionální zanícení pro společnou historii národa a jeho významné osobnosti, pro mateřštinu, tradice, zvyky, mýty, kulturu, život předků, krajinu a také rodné město a dům. Neostýchejme se proto před svými dětmi a vnuky vyjadřovat svůj citový vztah k rodné zemi. Právě oni budou moci svými silami a kladným postojem přispět k její prosperitě. Je to také odpověď těm, kteří usilují pouze o svůj osobní prospěch a k osudu národa jsou lhostejní. I tady by mělo platit ono patetické *Nejsme jako oni!*

Marcela Hutarová

Květen 1945

Po přečtení trpkých slov Marcely Hutarové, s kterými, bohužel, musím souhlasit, si uvědomuji, že – i když platí dnes – v minulosti to tak nebývalo. V životě národa a tedy lidí, kteří jsou jeho součástí, se vyskytují období a události, kde pathos byl nejen na místě, ale kde přímo vyplýval ze situace.

Patří sem rozhodně první květnové dny v roce 1945. Konec války a utrpení sta tisíců lidí byl už v dohlednu – a přece se ještě lidé museli obávat o životy své i svých drahých. Nacistická bestie se stále ještě nevzdávala, cenila zuby a brala životy těm, kteří už stáli na prahu svobody. Dnešní mladí lidé se často dívají na zprávy z těchto dnů jako na dávnou historii, která jim už nic neříká a o které je už zbytečně přemýšlet. Prostě se to stalo a je to za námi.

Podivné je, že nás, kteří jsme to zažili na vlastní kůži, tato zkušenost nějakým zvláštním způsobem obohacuje – naučila nás vážit si svobody a života jako takového.

Je velikonoční pondělí, venku chvílemi chumelí jako v největší zimě a chvílemi svítí prudké slunce na úplně modrém nebi s plujícími bílými načechranými mráčky. Večer není cvičení – a je čas na přemýšlení, vzpomínání a psaní.

Válečná léta asi nám všem, kteří jsme je zažili jako děti, splývají v dobrodružný, dramatický film, který nás navždy poznamenal.

V prosinci 1944 – na Mikuláše – od nás odešel táta. Jako manžel poloviční židovky musel odejít do pracovního tábora pro tuto kategorii občanů. Žili jsme ve dvou maličkých místnostech u paní, která při heydrichiádě přišla o syna a snachu (popravení) a malý vnuk byl internován ve sběrném táboře ve Svatobořicích. Nedá se říci, že bychom někdy měli vysloveně hlad, ale šetřilo se, jak nejvíc to šlo. Jako úplně malá jsem zažila odchod babičky, máminy maminky do koncentráku – nemyslím, že si někdo dokáže představit, jaké to je, vést milovaného člověka, vlastní mámu, na jistou smrt. Z transportu, do kterého byla zařazena, se po válce nevrátil nikdo. Ve škole býval někdy lazaret pro zraněné vojáky, v tu dobu se vyučovalo na směny v nedaleké vesnici a my jsme chodili „přes pole“. Pamatuji se i na cesty, často na kole, s tátou po vesnicích za známými sedláky, kde bylo možno sehnat něco k jídlu – trochu mouky, chleba, pár vajec, mléko nebo kousek másla. Tohle všechno však v jarních měsících roku 45 bylo za námi, už jsme pouze čekali a doufali.

Začátkem května se říkalo, že v nedalekých Vrchotových Janovicích jsou posádkou čtyři tisíce esesmanů - pokud se něco stane v okolí, jsou připraveni zasáhnout. Bylo jasné, že konec je už otázkou několika dní – a přece, když se pátého po poledni z ničeho nic ozvala z radia známá melodie sokolského pochodu „Lví silou“ bylo to jako výbuch, jako něco, co na několik chvil zastavilo čas. Tohle není pathos – stojím u stolu a zírám na máminy náhle nehybné namydlené ruce nad umyvadlem. Je to tady – konečně!

Vzrušené rozhovory, úzkostné sezení u radia, volání o pomoc bojující Praze, kolony německých vojáků najednou nějak schlíplých, ale stále ještě nebezpečných, které projížděly silnicí směrem na Tábor – a pocit bezmocnosti, kterou asi měli i dospělí, ale my děti určitě – v Praze se bojuje a my tam nejsme! Pak už je tu noc z osmého na devátého – posloucháme jásot desetitisíců z Paříže a Londýna, je konec! Konečně! Jenže konec není, pro nás ne! V Praze se bojuje, tvrdě a nesmlouvavě - v sázce jsou nejen životy, ale i město měst, které postavili naši předkové a které je do značné míry symbolem naší státnosti.

Je ráno, devátého – esesáci z Janovic se nedostavili a ulicí jde několik muzikantů a hlasitě vyhrává. Konečně je konec i v Praze, kapitulace je podepsána – a proto je a bude pro mne, jako asi i pro mnoho jiných pamětníků – závěrečným dnem válečné tragedie

vždy devátý a ne osmý květen. Teprve v ten den jsme totiž byli konečně svobodní, v ten den to skončilo i pro nás – už se nemusíme bát, čeká nás život v míru a přátelství, přišla k nám svoboda. Na náměstí hraje kapela hymny, pan učitel Havlíček v sokolském kroji stojí v pozoru a salutuje – tohle není žádný pathos, to je skutečnost! Druhá světová válka skončila.

Po silnici se valí další a další kolony prchajících Němců, pokorně přicházejí žádat o vodu – utíkají. Nikdy před tím mne nenapadlo, jak je to krásné slovo – voní po odplatě a spravedlivém trestu – a pro nás po vítězství. Po vítězství každého z nás, počínaje těmi nejstaršími a konče dětmi, i těmi ještě nenarozenými.

Desátého přijela do města Rudá armáda. Zaprášení a unavení vojáci, úsměvy, potřásání rukou, květiny a první pruhované úbory těch, kteří se vracejí z koncentračních táborů a často vlastně už ani nemají kam jít. S houfem dalších dětí a ozbrojeným bojovníkem z pražských barikád, který v noci urazil pěšky těch asi 60 km až k nám, za rodinou, běháme po městě. Ti, kteří by měli být zatčeni, většinou nejsou doma. Utekli včas. Jednoho z nich jsem znala osobně – přišel k nám domů, když nás vyhodili z bytu a přestěhovali jsme se do truhlárny u paní Karabelové! Rozkročený, s rukama v bok, řval na mámu – jak to, že nejsme v bytě, který byl takovým jako jsme my, určen. Právě jsem seděla u stolu a psala jsem trest – „Nemám ve škole napovídat“ tři sta krát a „nemám se bavit“ padesátkrát. Teď je však květen a vedeme alespoň jeho ženu za člověkem, který přežil a právě ten den se vrátil domů z koncentráku. Myslím, že i při svém oprávněném strachu byla nesmírně překvapena, když jí místo jakéhokoliv okamžitého potrestání přikázal, aby se zítra dostavila k němu do zemědělství do práce. „Děti vezměte s sebou, najíst dostanete!“

Den však ještě neskončil – je půl dvanácté v noci, když mi došlo, že bych se snad měla vrátit domů. Jenže – volali mne městským rozhlasem, což mi řekla kamarádka na náměstí. Běžím na radnici – stojí tam s mámou a bratrem táta. Živý!

Druhá velká vzpomínka – Praha, několik dní po povstání. Jedeme tam celá rodina – teď mi došlo, že ani nevím jak - asi vlakem. Nejedeme na výlet, jedeme hledat. Mámina sestřenice byla totiž v transportu, který těsně před koncem projížděl kolem nás na jiné místo určení a Evě se nějak podařilo vyhodit z vlaku lístek! Došel jako zázrakem – a tak jsme se ji vydali hledat do Prahy, usoudili jsme, že transport asi dál nemohl dojet. Bylo mi dvanáct – a najednou jsme chodili po městě, jaké jsme až dosud neznali a neviděli. Barikády na ulicích byly jen tak rozhrnuty, aby se dalo projíždět – převržené tramvaje, vytrhané dlažební kostky, prkna, dětské kočárky, stará kamna. Na pravé straně Václavského náměstí směrem dolů od muzea ještě doutnaly dva zbořené domy, po ulicích se potulovala spousta lidí v pruhovaných koncentračnických šatech, s vyholenými hlavami, někteří se žlutou hvězdou, s vytetovanými čísly na předloktí. Vyhublí, bledí, unavení – hledali své bývalé domovy nebo repatriační střediska, kde získávali základní informace a pomoc na další cestu domů. Nemocnice plné lidí často neznámé identity. Celý den jsme se snažili, což zesláblého tátu stálo mnoho sil – ale Evu jsme nenašli. Nebyla na žádném seznamu – ozvala se sama teprve za několik dnů. Ležela totiž s těžkým tyfem v jedné z nemocnic – neznámý pacient. Ale přežila, z celé velké rodiny jen ona sama. Bylo jí osmnáct let!

Za necelé dva měsíce jsme se stěhovali. Opouštěli jsme městečko, kde jsme byli tak dlouho doma, kde jsme znali každý kámen a nedočkavě jsme se těšili na velké město v pohraničí, které se znovu osidlovalo českým obyvatelstvem a kde české školy potřebovaly kantory. Odjížděli jsme na plně naloženém nákladním autě, kde bylo mezi nábytkem připravené místo na sezení pro čtyři lidi. Myslela jsem si tenkrát, že na mne

čeká svět se všemi krásami, které jsem si dovedla představit, ale i tak nám bylo trochu smutno. Naši za sebou zanechávali celé své mládí, přátele, vzpomínky na rodiče a ani nám dětem nebylo najednou lehké. Opouštěli jsme důvěrně známou krajinu, jediný domov, který jsme do té doby znali – a jeli jsme do neznámého světa, kde nás čekalo plno báječných věcí, ale také spousta nejistoty. Za Prahou se začalo stmívat (jeli jsme – kvůli půjčenému autu - na noc) a tak jsme zpívali. Celou cestu, zmlkli jsme až těsně před Libercem. Kopce tu byly daleko vyšší než jsme až dosud znali, Ještěd se tyčil nad námi v celé své mohutnosti a dole v kotlině prosvítal Liberec. Ani zdaleka nezářil tolika světly jako dnes, ale i tak to bylo daleko větší město, než jsme si dovedli představit. Stejně to bylo i s bytem, který nám byl přidělen. Po těch dvou miniaturních místnostech ve Voticích to byl čtyřpokojový byt plný různých neznámých schovávaček a úkrytů – nákladňák byl vyložen a odjel. Poslední pouto bylo přetrženo a před námi byl nový život. Věděli jsme, že bude svobodný, ale na štěstí jsme vůbec netušili, jaké problémy a těžkosti budeme muset řešit.

Přes to všechno považuji ty první tři roky až do sletu v roce 1948 za jedny z nejkrásnějších z celého života. Byla to doba intenzivní sokolské práce – táta byl starostou nově vzniklého Sokola v Ruprechticích a okrskovým vzdělavatelem. Cvičili jsme v podmínkách, které by dnes asi byly nemyslitelné. V dřevěné boudě s prkennou podlahou, malou šatničkou, vytápěnou pouze jedněmi tzv. „americkými“ kamny, které sice sálaly teplem, ale už pár metrů od nich byla vlivem velkých spár ve stěnách teplota zas skoro na nule. V největší zimě se chodilo do tělocvičny ve škole. Při nácvičku prostných na slet jsme jako dorostenky - kromě nácvičku doma - chodily do velké tělocvičny Sokola Liberec I. – a protože jednota neměla gramofon ani piano, naučily jsme se hudbu k prostným prostě zpívat. Když se nácviček konal „na jedničku“ bylo nás tolik, že jsme stály i na chodbě za otevřenými dveřmi. Zúčastnila jsem se svého prvního sokolského školení cvičitelů a pobytu v přírodě – a tady začala má, léta nepřerušovaná, „kariéra“ sokolské cvičitelky. To už je ale jiná kapitola.

Jsem si vědoma toho, že i přes prostá slova, je text, který jste právě přečetli, pathetický, emocionální – jako byla doba, o které pojednává. Nikomu bych nepřála znovu prožívat těžké válečné roky, kdy šlo o všechno. Ale ten ohromný pocit svobody, hluboké úlevy, pocit lidského přátelství a sounáležitosti se zemí - s domovem, vítězné ukončení válečného konfliktu – to ano! To bych přála prožít všem.

Vlivem současných politických poměrů, kdy v zemi vládne obecná vzájemná nedůvěra a pocit, že všechno, co cítíme k tomu kousku Evropy, na kterém odjakživa leží české země je nějak zbytečné a neplatné, ztratil pojem vlastenectví svůj lesk. Je na nás, abychom mu ho vrátili!

Jarina Žitná ,
Sokol Liberec I.

Vzpomínky - Praha

Než se dostanu ke vzpomínání na rok 1945, musím se vrátit do roku 1939 na začátek druhé světové války. Můj tatínek, typograf ve vydavatelství Národní politika v Praze, na Václavském náměstí, se zapojil do ilegality a rozšiřoval letáky proti nacistické zločinnosti. V červenci 1939, když jsme se vrátili s maminkou a bratrem z prázdnin domů do Prahy, našli jsme rozházený byt a od sousedů zprávu, že tatínka odvedlo gestapo. Byl

odsouzený na 2 1/2 roku vězení v Halle n. Sallou. Po uplynutí této doby, kdy měl být propuštěn, byl převezen do Prahy na Pankrác a po atentátu na Heidricha odvezen do koncentračního tábora v Osvětimi, kde byl popraven.

Na začátku května 1945 moje statečná maminka, která šest válečných let se pečlivě starala o nás dvě děti, se zúčastnila stavby barikády v naší ulici, neboť byl ohlášena pochodem německých vojsk na Prahu právě po Černokostelecké ulici ve Strašnicích. Vzpomínám však na den 9. května, kdy opravdu po Černokostelecké pochodovali, spíše klopýtali němečtí zajatci v doprovodu sovětských vojáků. Bylo mně tehdy 12 let a já z našeho okna jsem viděla popravu některých vojáků, kteří již nemohli dále. Byl to pro mne hrůzný pohled.

Ze zpráv svobodného rozhlasu jsme se dověděli o návratu československých vězňů, kteří přežili koncentrační tábory a my stále doufali, že se nám tatínek také vrátí, ač byl prohlášen za mrtvého. Maminka mu háčkovala dvě kravaty, jednu modrou, druhou vínovou z takové lesklé příze na uvítanou. Tak silná to byla naděje! Bohužel. Dlouho jsme čekali, nakonec jsem kravaty později nosila sama, byla to tehdy móda i u žen.

Pavla Svobodová, Sokol Strašnice

- Turnov

Je květen roku 1945. Město Turnov prožívá první okamžiky konce 2. světové války, konec útrapám a radost ze života v míru. Maminka vyndala ze dna skříně naši dlouho schovanou státní vlajku. Pěkně ji vyžehlila a tatínek ji navlékl na žerd'. Stoupali jsme do prvního patra, k našim sousedům, protože u nich z okna byl přístup ke konzole. Nejprve jsme všichni pokleklí a vlajku políbili. Pak byla vlajka vyvěšena. Radostně zavlála v jarním vánku jako symbol nového života, radosti a velkých nadějí v krásnou budoucnost.

Tuto vzpomínku nosím v mysli již 70 let, vyprávím ji svým dětem a vnoučatům. Nikdy na tento hluboký zážitek nezapomenu.

Jája Žitná, Sokol Praha - Hloubětín

- Jilemnice

Na jaře 1945 bylo cítit, že se blíží konec války. V Jilemnici bylo občas slyšet dunění děl, přicházející přes Krkonoše ze Slezska. V té době byla Jilemnice hraničním městem mezi Protektorátem a územím, zabraným Velkoněmeckou říší.

Těžké boje v posledních dubnových dnech a blízkost osvobození podnítily povstání v Přerově. Jiskra přeskakovala dále na západ, severovýchodní Čechy vzplanuly ve čtvrtek 3. května. Na ten den se dobře pamatuji. Na domech se objevily československé prapory, lidé měli připnuté trikolory, objevily se zbraně, pečlivě ukrývané po celou dobu okupace, všude nadšení.

Z lesů přicházeli partyzáni, většinou uprchlí sovětští zajatci.

Lidé se vypravili k hraniční závoře, kde také byla německá posádka. Padly první výstřely, obětmi byli dva jilemničtí občané. Nebezpečí hrozilo zejména z nemocnice, která byla obsazena Němci. Na radnici se ustanovil Národní výbor. Tam byli také naši občané - důstojníci v uniformách československé armády. Ti byli pověřeni vyjednáváním s velitelem německých ozbrojených sil v nemocnici.

Během těchto událostí, které byly plné nejistoty, přišla sobota 5.května 1945.

Byl chladný deštivý den, tak jako ty další revoluční dny. Doma se objevilo rádio, vůbec jsem nevěděl, že ho máme. Byl to na tu dobu malý přijímač, který kromě středních vln měl speciální úpravu, umožňující poslech vysílačů na krátkých vlnách. Rádio jsme měli celou válku nepřihlášené. Tatínek s maminkou poslouchali Londýn, když jsem spal. Kdyby nás někdo udal, skončili bychom všichni na popravišti.

Po chvíli ladění se ozvala z rádia hudba, kterou jsem ještě neslyšel. Byl to sokolský pochod Lví silou vzletem sokolím. Sokolská hudba byla v okupaci zakázaná, když zazněly její tóny, byl to signál k revoluci. Jako znělka pražského povstání burcovala celý národ. Následovalo hlášení: Tady Československý vysílač svobodná Praha na vlně 415 metrů. Voláme o pomoc !!! a následovala další slova.

U rádia jsme s pohnutím sledovali vývoj situace v Praze. Dovídali jsme se o průběhu bojů na barikádách, o vraždění civilistů jednotkami SS, o Vlasovcích, kteří po boku Pražanů do bojů zasáhli. Nemohli jsme uvěřit, že Američané zůstali v Plzni, že nešli Praze na pomoc.

A stále nás provázela píseň Lví silou vzletem sokolím, skutečná znělka Pražského povstání. Byla to posilující píseň, dávající naději, že zvítězíme. Vždy, když tento sokolský pochod slyším, připomene mi dny Květnového povstání roku 1945.

Přišlo ráno 9. května. První slunečný den po pošmourném počasí revolučních dnů. Byla to symbolická naděje míru a svobody.

V dokumentech, vysílaných Českým rozhlasem k výročí 70 let skončení války, se pochod Lví silou z hlášení Svobodné Prahy na vlně 415m záhadně ztratil. Proč? Vždyť sokolové nesli na svých bedrech podstatnou část odboje, bez jejich pomoci by akce Anthropoid skončila nezdarem, nemalý počet sokolů položil během okupace za Československou republiku své životy.

Otakar Mach, Sokol

Pražské národní povstání

Konec II. světové války se blížil, fašistické Německo bylo v podstatě poraženo. Někdy od ledna 1945 bylo východní i západní složkou připravováno povstání, které mělo mít několik hlavních úkolů:

- vytvoření podmínek pro rychlé osvobození Čech a Moravy
- minimalizaci dalších válečných škod
- zamezení zničení průmyslového potenciálu republiky Němci

Válečné drama končí: *„Českoslovenští občané! Hitlerovo Německo je rozdrceno. Třetí říše přestala existovat. Pryč s válkou! Všichni hned zastavte práci. Nikoho nesud'te, nikoho nesmíte trestat, ať Čecha nebo Němce – na to jsou lidové soudy. Varujeme všechny Němce před jakýmkoliv zakročením. Česká policie, české četnictvo a jiné útvary uposlechnou bezpodmínečně pokynů Národních výborů. Kdo tak neučiní, je zbabělec a zrádce. Stojíme neochvějme za československou vládou!“* Do všech hlášení rozhlasu jásá melodie sokolského pochodu „Lví silou...“, kterou jsme tak dlouho neslyšeli a nesměli zpívat.

Na začátku května byla na našem území položena milionové Schornerova armáda. Podle rozkazu se měla za každou cenu udržet, Praha se měla stát poslední vojenskou pevností.

K. H. Frank vedl s protektorátní vládou rozhovory o nenásilném předání moci. Naopak naše ilegální skupiny a Česká národní rada začínají vytvářet Národní výbory.

Začátek otevřených nepokojů začal, když 4. května bylo zveřejněno oznámení, kde bylo nadále zakazováno dvojjazyčné úřadování, úřední řeči už nedále měla být opět pouze čeština. Byl také zrušen zákaz vyvěšování československých vlajek. Lidé se začali houfovat na ulicích, objevily se první červenomodrobílé – a tak dlouho neviděné – prapory, byly strhávány a shazovány německé nápisy. Národní nadšení se stále zvětšovalo, o když úsilí protektorátní vlády o vyhlášení republiky ještě ztroskotalo. Policie u rozhlasu narazila na odpor německých vojáků – neozbrojený rozhlas volal o pomoc. Lidé se hrnuli na pomoc, předseda kolaborantské vlády byl zatčen a předán stejně jako vedení magistrátu České národní radě. Ta vydala své vlastní vyhlášení o konci protektorátu: *„Lide český! Česká národní rada jako představitelka revolučního hnutí čes. lidu a jeho vlády v Košicích, ujímá se dnešním dnem moci vládní a výkonné na území Čech, Moravy a Slezska. Pod údery hrdinných spojeneckých armád a pod údery aktivního odporu čes. lidu zanikl tzv. Protektorát Čechy a Morava, který nám byl Němci vnucen a tím zanikla veškerá správní moc vykonávaná protektorátní vládou a německými úřady“.*

V té době se už ovšem na území Prahy střílelo. Německá okupační správa ignorovala prohlášení ČNR a začala střílet do občanů, kteří strhávali německé nápisy a vyvěšovali státní vlajky. Vysílání rozhlasu státního i městského se změnilo na výzvy k boji proti okupantům: *„Voláme českou policii, četnictvo a ozbrojené jednotky. Pomozte čs. rozhlasu ve Schwerinově třídě, kde čeští lidé bojují o jeho záchranu. Vchod z Balbínovy ulice je úplně volný. Voláme českou policii, četnictvo a ozbrojené jednotky na pomoc čs. rozhlasu“.*

Praha povstala – po šesti letech ponížení lidé shánějí zbraně a vycházejí do ulic. Někteří Němci uposlechlí výzvy ke složení zbraní vysílané německy, ale oddíly Waffen- SS naopak zesílily odpor a tlačí na hlavní povstalecká centra. Bylo jasné, že proti případnému útoku Němců zvenčí, jsou šance povstalců malé – z 5. na 6. květen vyrostlo na pražských ulicích asi dva tisíce barikád. Je málo zbraní, povstalci mají pouze pušky, lehké kulometry, granáty a pancéřové pěsti.

Na pomoc přichází ukrajinské oddíly generála Vlasova, jejich pomoc je vítána. Německé tanky se snaží proniknout do středu města a získat důležité objekty. Praha je bombardována ze vzduchu – na štěstí pouze ojedinělými letadly, na kobercovitý nálet už německé síly, zaměstnané především boji s postupující Rudou armádou, nemají dost sil ani letadel. Boje na barikádách se přiosτρují, němci používají bezbranné obyvatelstvo jako „živé štíty“. Dobře ozbrojení příslušníci protektorátní vojska se zapojují do hnutí odporu. Němci používají i zápalnou municí, 7. května boj o Staroměstskou radnici! V té době už povstalci ukořistili i těžkou techniku včetně obrněných vlaků, ale stále to nestačí. Praha volá o pomoc!

Politika je však všemocná, je dokonce mocnější než hrozba smrti a porážky na samém konci válečného šílenství. Praha spoléhá na americkou pomoc, Američané stojí v Plzni a chtějí pokračovat. V cestě jim nestojí nic jiného než domluva obou armád o demarkační čáře – a tak generál Eisenhower, vrchní velitel armády Spojenců, proti ostrým protestům generála Pattona i jeho vojáků, nepovolil další postup na Prahu, nechal závěrečné dějství Rudé armádě, která to však do Prahy měla ještě daleko.

V noci ze 7. na 8. květen boje pokračovaly neztenčenou silou, ČNR vyjednávala s Vlasovci, kteří nakonec opustili Prahu, což byla další ztráta pro povstalce. Do Prahy se stahují partyzánské jednotky, ale fanatičtí vojáci Waffen- SS nemíní ustoupit.

Připravují se k dalšímu boji, i když vědí, že generál Jodl podepsal v Remeši bezpodmínečnou kapitulaci, která měla vstoupit v platnost 8. května ve 23,01 hodin.

Maršál Schorner se snaží zachránit, co se dá – žádá volný průchod Prahou, aby se mohl dát zajmout Američany. A tak v době, kdy celá Evropa radostně oslavuje konec války a my posloucháme z radia jásající davy v Paříži a Londýně – u nás ještě není dobojováno. Němci ještě včasných ranních hodinách útočí, radnice hoří, lidé jsou masakrováni. Teprve v odpoledních hodinách jsou zastaveny bije a jednotky Wehrmachtu podepisují kapitulaci – je jim umožněn volný odchod z Prahy, stejně jako německým civilistům a úředníkům. (Za toto rozhodnutí byl v roce 1949 odsouzen generál Kultvašr!!) Jednotky Waffen – SS se však stále odmítají podřídit a pokračují v boji.

9. května ráno vjely do Prahy první tanky 1. ukrajinského frontu generála Koněva. Ti, kterým se nepodařilo dostat se včas z Prahy se prudce brání, na střechách konají svou úlohu odstřelovači, zbylí Němci se mstí jak mohou. Dochází k excesům i na straně povstalců – teprve po převzetí moci revolučními orgány se situace uklidňuje. Obyvatelstvo nadšeně vítá Rudou armádu, tanky projíždějí pouze narychlo rozhrnutými barikádami. Je 9. května – pro nás je to datum skutečného konce války.

Uvádí se, že povstání zaplatilo životem 1500 Čechů, přes 300 Vlasovců, kolem 1000 Němců a 692 vojáků Rudé armády. Krutá daň na počátku míru!

Pražské povstání bylo největší bitvou 2. světové války vedenou Čechoslováky.

Jarina Žitná (použit Google a válečná literatura)

Červenomodrobílá vlajka republiky

Málokdo si uvědomí, jaké tradice a motivy stály při tvorbě naší vlajky, odkud pramení její symbolika. Letos má naše státní vlajka, bílo červená s modrým klínem, 95. narozeniny – a od narození autora její podoby Jaroslava Kursy, kterého veřejnost poznala teprve před několika lety, v souvislosti s jeho původně neoznačeným hrobem v Brně, uplyne 140 let.

30. března 1920 odhlasovali poslanci Národního shromáždění zákon č. 252 Sb., který schválil podobu státních znaků včetně vlajky, od kterých se odvozovala naše svrchovanost. Právě u ní byly vysoké nároky na její ztvárnění. Návrhů, obsahujících četné symboly čerpající z historie a především v té době ze současné legionářské tradice včetně husitských motivů bylo víc. Vlajka překonala řadu překážek a přetrvala dodnes. Dne 31. XII. 1918 vznikla při presidiu ministerské rady tzv. znaková anketa, která byla v dubnu 1919 přejmenována na znakovou komisi. Jejím iniciátorem byl univerzitní profesor pomocných věd historických na Karlově univerzitě G. Friedrich. Byla složena z historiků a archivářů, přistupovali také umělci a měla nelehký úkol. Vytvořit československé státní znaky včetně vlajky, které by nahradily nejednotnou symboliku používanou během revolučních dní. Lidé používali různé atributy, kterými označovali svou příslušnost k národu. Od červenobílých praporů, které bylo během války na území Českého království zakázáno používat samostatně bez černožlutého pruhu označujícího monarchii, tak po různé prapory odkazující se k vítězným legiím, a slovanské trikolory, všeobecně považované za symbol společného boje Slovanstva proti Germánům.

Jako „oficiální“ vlajky byla zatím uznávána červenobílá vlajka navržená Národní radou československou, jejíž podoba poprvé oficiálně zavlála 18. října 1918 ve Washingtonu na

domě, kde bydlel T. G. Masaryk. Možná by tak mohla zůstat, nebýt v sousedních zemích, Polsku a Rakousku, stejné barevné rozlišení vlajek.

Vzhledem k bohaté historii našeho státu měla komise na co navazovat. Pro podobu znaku i vlajky byl klíčový vstup úředníka Archivu ministerstva vnitra Jaroslava Kursy jako odborníka na heraldiku. První schůzka znakové ankety, později komise, schválila jako malý státní znak v podobě českého bílého dvouocasého lva návrh Jaroslava Kursy. Později byl tvůrcem dalších znaků, včetně toho pro Podkarpatskou Rus.

Jaroslav Kursa se narodil 12. října 1875 v Blovicích u Plzně. Po gymnasiálním studiu se věnoval moderní filologii, historii a pomocným vědám historickým na Filosofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Byl učitelem, kancelářským pomocníkem, v klíčových letech se stal kancelářským oficiálem v Archivu ministerstva vnitra. Jeho hlavním úkolem bylo po rozpadu monarchie oddělit české spisy od rakouských v rakouském ministerstvu vnitra. Vrcholem jeho kariéry bylo působení ve funkci státního archiváře v Brně. V roce 1931 byl ze zdravotních důvodů penzionován, ale ještě po válce pracoval jako archivář a knihovník Ústřední matice školské, po jejím rozpuštění např. sestavoval z knižních konfiskátů knihovnu pro ústav, který měl vzniknout v pohraničí. Zemřel 12. června 1950. Práci na československé vlajce vykonával s nadšením a neuvěřitelnou pílí, která kontrastovala s jeho špatným sociálním zázemím, kdy se staral o nemocnou matku a dvě děti své sestry, sám trpěl cukrovkou. Zpočátku své práce, nákupu barev apod. investoval svoje prostředky, prodával dokonce svoje zamilované vzácné knihy, pomalu neměl ani na jídlo. Jako člověka akademicky vzdělaného, pilného, schopného však stíhaného nepřízní, jej vylíčil v dopise ředitel Archivu ministerstva vnitra dr. Ladislav Klicman v dopise ministru vnitra, kde za J. Kursu oroduje, aby mu byla zajištěna slušnější existence. Ministra v jeho závěru ujistil, že Jaroslav Kursa je člověk, který je takové pomoci, také za jeho zásluhy na tvorbě znaků pro Československo „v každém ohledu hoden!“

Znaková komise v červnu 1919 došla dohodě, že by k červené a bílé barvě měla přibýt také modrá. O měsíc později Jaroslav Kursa komisi předložil návrhy, kde byla modrá barva řešena jako klín, původně sahající do jedné třetiny vlajky. Jak se taková vlajka bude vyjímat zkoušela komise údajně na pražských parnicích. Mezi návrhy vlajky byl jeden z vážnějších kandidátů prapor amerických Slováků, který byl řešen jako pět vodorovných pruhů – červený, bílý, modrý uprostřed, bílý a červený. Horovali za něj někteří poslanci, ale skupiny umělců jako nedostatečně estetický nedoporučila. Naopak navrhla prodloužit modrý klín až do poloviny vlajky.

Jak už bylo řečeno, vlajka překonala všechny překážky. V době Protektorátu byla jako vlajka používána trikolóra s modrým pruhem v dolní části. Československá vláda v exilu a naše bojové jednoty zahraniční armády užívaly, pochopitelně, stále československou vlajku. V době Květnového povstání, tam, kde československá vlajka nebyla, objevovala se protektorátní vlajka s odpáraným modrým pruhem. V době po roce 1989 za ČSFR se měla vrátit vlajka červenobílá pro Českou republiku, ale takřka nikdo ji nepoužíval. S rozpadem federace, potažmo Československa, měla vlajka s modrým klínem zaniknout nadobro. Naštěstí zvítězil zdravý rozum, a přes všechny výtky ze strany Slovenska ji Český národní rada zákonem č. 3/1993 Sb. ji stanoví jako vlajku České republiky od 1. ledna 1993. Dne 17. XII. 1992 se tak poslanci ČNR přihlásili ke kontinuitě s Československou republikou vzniklou v roce 1918.

Užívání vlajky má přesná pravidla daná zákonem. Také je třeba uvědomit si rozdíl mezi vlajkou a praporem, kdy vlajka bývá vztyčována na stožár a má přesně daný poměr délky k šířce, zatímco prapor je přichycen pevně k žerdi a poměr velikostí se od vlajky může lišit.

Karel Študák – převzato z časopisu Národní osvobození č. 7 (1. duben 2015)

Do diskuse

Ještě k problému „logo“ !!

Je asi už docela zbytečné pokračovat v diskusi o novém logu Sokola. Bylo skutečně odhlasováno podzimním výborem zřejmě po dost rozvířené rozpravě o jeho hodnotě a hlavně potřebnosti a vypovídající schopnosti.

Uznávám, že v demokracii rozhoduje většina (to se prostě nedá nic dělat!), což by ovšem nemělo soudnému člověku brát právo vyjadřovat se k problémům a připravovat se tak na jejich eventuální pozdější řešení v rámci potřeb organizace.

Vůbec tady nejde o výtvarné řešení tolik diskutovaného loga. Upozorňuji, že jsem ho ukázala několika naprosto nezasvěceným osobám z nesokolského prostředí. Všichni se následně ptali, co vlastně tento znak prezentuje. Jednoho napadlo, že by to mohlo být logo nějaké mateřské školy, jiného, že je to logo papírnictví nebo obchodu s dětskými hračkami....nechávám to bez komentáře na úsudku každého ze čtenářů.

Je pravda, že zřejmě bude spojováno s běžně užívaným sokolským znakem, který by měl signalizovat, o co se jedná. V časopisu Sokol (březen) je v článku o připravovaném letošním Sokolgyemu logo prvně veřejně použito – oficiální sokolský znak se krčí v koutečku za nadpisem článku. Na první pohled si ho nikdo většinou nemůže ani všimnout. Totéž je na pozvánce akce „Hry bez hranic“. Jenže loga, která mají úspěch, jsou nápadná hlavně svou vypovídající hodnotou, na první pohled je z nich patrné, o co se jedná, nebo jaká organizace nebo podnik za nimi stojí. Byla jsem kdysi náhodně svědkem jednání s reklamní agenturou, kde její odpovědní pracovníci neustále zdůrazňovali právě tento aspekt celé věci – stejně jako jednotu stále používaného znaku.

Prof. Míšek je jistě odborník, i když asi nikomu z nás jeho jméno nic neříká (nezabýváme se většinou reklamou a marketingem). Nenamítám nic proti výtvarné hodnotě tohoto řešení – pro mne je důležité, že mu chybí duše! Neprozrazuje – nebo nevyjadřuje – nic z toho, co v Sokole hledáme a co nás inspiruje a nutí k další práci a snaze – a už vůbec nic z toho, co se, v současnosti velmi nedokonale, snažíme předat naší mládeži.

Dovedu docela pochopit konečnou reakci členů výboru při hlasování – stále totiž zdůrazňujeme nutnost modernizace za každou cenu, snahu být „in“ – a každý z nás má obavu, aby něco v tomto směru nepokazil. Takže hlasování dopadlo tak, jak dopadlo!

V žádném případě mne nikdo nepřesvědčí, že členstvo přivítalo toto logo s nadšením, petice a protesty jednotlivců i jednot a žup byly naprosto spontánní – bylo by zajímavé vědět, kolik zástupců žup ve výboru o tomto problému diskutovalo se svým členstvem a jestli jeho názory bralo na vědomí při konečném hlasování.

V každém případě je Výbor ČOS zodpovědný za řešení problémů spojených s řízením i prezentací Sokola jako organizace – a rozhodl.

Zatím tedy - ať žijí „míčky a žízalky“! – budoucnost brzy rozhodne, jestli se tahle moderní inovace osvědčí, nebo ne!

Připomínka k modernosti!

Kdybychom se drželi Tyrše, budeme nejmodernější organizací v republice!

Následuje druhý současný problém, se kterým bude nutno se vyrovnat a který nelze zanedbávat. Týká se Sokola, jeho celistvosti a akceschopnosti – tedy konkrétně každého z nás!

O duševním trpaslictví

Říká se, že pohádky a pověsti zobrazují zkušenost a moudrost lidu. Vyprávějí o bojích mezi dobrem a zlem, mezi pýchou a skromností, mezi krásou a jejím protipólem, mezi kladem a záporem.

Tak tedy:

Ve středu velkého kontinentu žilo uprostřed polí a luk, širokých rovin i horských hřbetů malé a mírumilovné království. Cesty v něm vedly od člověka k lidem, ať už byli členy různých obcí nebo rytířských a náboženských sekt. Jako všude na světě zde žili lidé mírní a skromní, stejně jako lidé s nafouklým „egem“, dožadující se nadměrné pozornosti a popularity, lidé pracovití i ti, kteří z jejich práce žili nebo se alespoň snažili žít. To království mělo sice velké štěstí na krásu své přírody, kterou kultivovaly předcházející generace, ale velmi často bylo trnem v oku jeho daleko větším a nebezpečnějším sousedům – takže se zde střídala období míru a prosperity s časy neshody a útlaku. Je až obdivuhodně, že si naše království vždy na konec dokázalo vybojovat opět samostatnost a postavit se na vlastní nohy!

Během věků se největším nebezpečím ukázala neshovornost občanů, v současnosti (možná i vlivem celosvětového trendu!?) touha po bohatství a kariéře – a po moci. Jak jinak si vysvětlit, že i společenství, které bychom mohli nazvat „společenstvím rytířů kulatého stolu“ (jako u krále Artuše), bylo napadeno tímto nešvarem, touto chorobou.

A tak se stalo – muž z dobré rodiny, jehož otec mohl být vzorem ostatním a kterému se ani zdaleka nemohl vyrovnat, přestal plnit svoje povinnosti „rytíře“ – nebo je nedokázal plnit tak, jak bylo třeba a jak jeho společenství vyžadovalo. Vůlí jeho bratří (a sester) byl sesazen z rytířského postavení u kulatého stolu a stal se pouhým členem společenství. Místo, aby svou další prací dokázal, že jeho dřívější místo bylo opodstatněné, zatvrdil svoje srdce, začal manipulovat se svými přáteli a úmyslně poškozovat společenství „kulatého stolu“. Co je ještě horší, nakazil svým stihomamem i svého syna – i několik dalších jedinců v menších celcích. Oba - otec i syn – postavili svoji touhu po uplatnění vlastního ega nad zájmy celé společnosti, bez ohledu na důsledky, které by mohly být katastrofální. Zkušenosti totiž ukazují, že proti této strašné chorobě (a choroba to je!!), kterou nazvěme „duševním trpaslictvím“, se slušným lidem bojuje velmi obtížně. Právě proto, že jsou slušní, kladou zájmy celku nad zájmy svoje a nedovedou, nebo se spíš nechtějí snižovat na úroveň těch postižených.

V pohádkách nakonec všechno dobře dopadne – přijede rytíř na bílém koni, nebo se s holí v ruce dostaví český Honza, setne draku hlavy jednu po druhé, dostane princeznu a všichni žijí dál šťastně a spokojeně.

Ve skutečnosti je to, co jsem nazvala „duševním trpaslictvím“ daleko nebezpečnější než se zdá na první pohled. Infekce se šíří nepochopením a sobectvím a nachází místo především u těch, kteří nemají dost inteligence, aby rozpoznali hrozící zlo! Nachází

místo u sobců opojených vlastním egem, přesvědčených o své důležitosti, u těch, kterým se zdá, že je společnost dostatečně neoceňuje – a vůbec nemohou pochopit, že na určité věci, na vykonávání určité práce - prostě „nemají“.

Proti „duševnímu trpaslictví“ je třeba se aktivně bránit, nedovolit, aby neúspěch nebo malé uznání společnosti otrávil naše srdce, vedlo nás k nekritickému povyšování sama sebe, ale naopak ke konkrétnímu myšlení na základě poznání faktů, jejich hodnocení a následující orientace v celém dění.

Už staří Řekové hlásali poučení: „Poznej sám sebe!“ a varovali před „hybris“ – to je pýcha, domýšlivost, arogance, vyzývavé jednání a vystupování, které nutně vyvolává trest bohů. V městských státech (zvaných polis) se takové jednání považovalo ze urážku ostatních a za nebezpečnou provokaci, která může vyvolat pomstu a násilí. Velký filosof Aristoteles prohlašuje, že lidé, kteří nestačí na řádné plnění svých povinností, posilují pocit své nadřazenosti hanobením druhých. Což mi něco připomíná...

V řeckém světě trestala takové jednání bohyně Nemesis, my si však musíme pomoci sami! Jak? Především odolávat nákazě – to znamená snažit se být v souladu se slovy Goethovy básně:

„Člověk necht' šlechetný je, dobrý a nápomocný!“

Jarina Žitná

Kalendárium

- 1.květen 1763 - zrušena královská reprezentace, zřízeno zemské gubernium v Čechách v čele s nejvyšším purkrabím
- 1923 - v Brooklynu, N Y se narodil spisovatel a dramatik Joseph Keller (Hlava XXII)
- 1953 - zahájeno zkušební vysílání čs. televize
- 1963 - vznikla Galerie hlavního města Prahy – galerijní, muzeální a vzdělávací instituce
- - Svátek práce – výročí boje amerického proletariátu v r. 1886, slaví se od roku 1890
- 2. květen 1933 - rozpuštění Odborů v hitlerovském Německu, zabavení majetku
- 3. květen 1903 - v Takomě (USA) se narodil herec, zpěvák a skladatel Bing Crosby, jeden z nepopulárnějších umělců Ameriky.
- 1933 - v Německu zřízena tajná policie – gestapo. Založil ji Herman Goring.
- 1953 - v Praze zemřel malíř Oldřich Blažíček
- 1993 - ve Zlíně zemřela filmová scenáristka, režisérka animovaných filmů Helena Týrlová
- - podle OSN je Dnem slunce – slunečního zdroje a energie
- 5. květen 1853 - narodil se velký český herec Eduard Vojan
- 1945 - výročí květnového povstání v Praze
- 1949 - výročí vzniku Rady Evropy se sídlem ve Štrasburku
- 7. květen 1833 - narodil se Johannes Brahms –německý skladatel, klavírista a dirigent
- 8. květen 1903 - zemřel malíř Paul Gauguin, vůdčí osobnost postimpresionismu
- 1953 - otevřen Památník národního písemnictví ve Strahovském klášteře v Praze
- 1945 - konec druhé svět. války – absolutní kapitulace něm. armády
- - Mezinárodní den Červeného Kříže – výročí narození H. Dunanta, zakladatele Červeného kříže

9. květen 1873 - narodil se britský archeolog, egyptolog Howard Carter , objevitel hrobky Tutenchamona, spolupráce s lordem Carnavonem
 1945 - konec války na našem území, ukončeno Pražské povstání
 1973 - zahájila Československá televize pravidelné barevné vysílání
10. květen 1503 - Kryštof Kolumbus objevil Kajmanské ostrovy
 1933 - veřejné pálení knih v Berlíně, nacisté spálili asi 20 tisíc „závadných“ knih.
 Mimořádně: H. Heine napsal: „Kde jsou páleny knihy, upaluje se nakonec i člověk!“
 1993 - ing. Miroslav Jakeš došel jako první Čech na lyžích s mezinárodní výpravou na severní pól
12. květen 1743 - Marie Terezie korunována na českou královnu
 1883 - veřejnosti otevřeno Muzeum hlavního města Prahy
 1943 - v Novočopersku vznikla 1. čs. samostatná brigáda v SSSR
13. květen 1923 - v Lánech zemřela Charlotta Garigue Masaryková
 1923 - v Národním divadle premiéra opery Vítězslava Nováka Lucerna
 1973 - v Poličce otevřen památník Bohuslava Martinů
14. květen 1863 - v Jimramově se narodil spisovatel, dramatik a publicista Vilém Mrštík
 1913 - v Praze se narodil překladatel a básník prof. Rudolf Mertlík – přeložil Homérovu Ilias a Odyseiu
 1973 - vypuštěna na oběžnou dráhu první vesmírná stanice Skylab (USA)
15. květen 1833 - narodila se sestra Karoliny Světlé, spisovatelka Sofie Podlipská
 1993 - v Praze zemřela herečka Marie Rosůlková
17. květen 1903 - zemřel český houslista, skladatel a dirigent Karel Šebor
 1963 - zřízen Krkonošský národní park – KRNAP
18. květen 1813 - v Českém Brodě se narodil zakladatel železářského obchodu v Praze Josef Vincent Rott
 1923 - zahájeno vysílání Československého rozhlasu ze stanu v Praze – Kbelích
 1953 - narodil se režisér Václav Troška
19. květen 1883 - zemřel slovenský národní buditel , spisovatel a evangelický farář Samo Chalupka
20. květen 1883 - v Pardubicích se narodil inženýr Jan Kašpar, letecký konstruktér, nejznámější z prvních leteckých konstruktérů, dálkové lety
 2003 - zemřel člen ND tenorista Ivo Žídek
21. květen --- - Světový den kulturního rozvoje
22. květen 1813 - v Lipsku se narodil německý skladatel, představitel novoromantismu Richard Wagner
23. květen 1213 - v Ribe (Dánsko) zemřela dánská královna – Přemyslovna Dagmar Dánská (Markéta Přemyslovna)
 1943 - ve Zlíně se narodil hudebník, saxofonista Felix Slováček
24. květen 1543 - ve Fromborku (Polsko) zemřel astronom, tvůrce heliocentrické (sluncestředné) teorie Mikuláš Koperník
 1743 - ve Švýcarsku se narodil revolucionář, politik, lékař, publicista Jean Paul Marat (Franc. revoluce)
 1933 - narodil se hud. skladatel, aranžér, dramaturg Jindřich Brabec („Modlitba pro Martu“, „Malovaný džbánku“, atd)
26. květen 1893 - v Novém městě n. Metují se narodil voják, legionář, armádní generál Karel Klapálek

- 27. květen 1943 - narodil se český herec Luděk Sobota
- 28. květen 1883 - v Kroměšáži se narodil jedn z největších českých dirigentů Václav Talich
- 29. květen 1953 - Edmund Hillary společně se Šerpou Tenzingem Norkeyem vystoupili první na vrchol Mount Everestu
- 31. květen 1983 - v Praze zemřel učitel, akad. malíř, ruský legionář, účastník odboje brigádní generál Antonín Mikuláš Číla

Rok sokolské architektury

90. výročí veselské sokolovny

Významnou událostí v historii veselského Sokola bylo vystavění sokolovny.

Tělocvičná jednota Sokol Veselí nad Moravou byla založena 1. 2. 1897. Při jejím založení byli br. J. Urbanec a Truczka, J. Doležal, J. Homola, J. Tašl, Sladčík a A. Jindra.

Po dvou letech se stal dočasně veselský Sokol odborem Sokola Uherský Ostroh, ale v dubnu 1905 se osamostatnil. Členská základna se pozvolna rozšiřovala, v roce 1906 začaly cvičit i ženy a v roce 1914 měla jednota již 66 mužů a 19 žen. Do té doby byli v čele jednoty starostové V. Uhlíř, J. Homola, V. Pavlíček, R. Janík a J. Černůšek. Cvičilo se v sále restaurace u Prikrylů, později v tělocvičně školy. Za I. světové války byla činnost Sokola zastavena. Po ukončení války, v roce 1918, došlo k výraznému rozmachu sokolského hnutí, vřdyt' ve sletovém roce 1920 se počet členů už zvýšil na 166 mužů a 64 žen. Tehdejší starostou byl J. Arnold, pak A. Odstrčil, J. Procházka a od roku 1922 po devět let MUDr. J. Prokeš. Časové možnosti využívání tělocvičny ve škole byly pro Sokol již malé, neboť zde cvičil také Orel a DTJ, proto se začalo uvažovat o vybudování vlastní sokolovny.

Již v roce 1922 získala sokolská jednota v rámci pozemkové reformy vhodný a krásný pozemek naproti parku na tzv. Láně z majetku veselského panství hraběte Bedřicha Chorinského o rozloze 9.000m². Projekt sokolovny navrhl ing. arch. J. Syříště, prof. Vysoké technické školy v Brně zdarma, protože během 1. světové války se spřátelil s tehdejší náčelníkem jednoty, učitelem Janem Procházkou, na italské frontě. Návrh budovy byl unikátní, zajímavě byl řešen strop dřevěnou konstrukcí. Návrh byl kritizován župou Komenského a také některými našimi členy za zbytečně rozsáhlý, ale nakonec projektantem prosazen v plném rozsahu. Realizace byla svěřena firmě V. Beneš z Brna a cena byla odvadnuta na 340 000 Kč.

Sokolská jednota v té době měla na vkladech a v hotovosti jen 122 576,87 Kč, do rozpočtu však přispěla obec darem 5 000 Kč, záložna 4 000 Kč a s dalšími drobnými dary a s bezúročnými půjčkami se počítalo v rozsahu 11 000 Kč. Celkové finanční možnosti tedy dosahovaly 150 000 Kč a o dalších financích se počítalo s půjčkou 100.000 Kč ve veselské záložně, nakonec bylo slíbeno 50.000 a později dalších 25.000 Kč se 6% úrokem na 25 let. Bylo proto rozhodnuto, že většinu prací musí realizovat 250 členů jednoty a také členové našich poboček Sokola v Lipově, Hroznové Lhotě a Všenorech.

Byla vyhlášena pracovní povinnost 30 hodin po dobu 4 měsíců, tedy 120 hodin, kdo nemohl povinnost splnit musel za každou neodpracovanou hodinu zaplatit 1,20 Kč. Tímto rozhodnutím by se finanční možnosti zvýšily o dalších 38 000 Kč.

V jednotě byl ustaven 3. května 1924 stavební odbor s předsedou ing. Sýkorou, přednostou výtopny ČSD a finanční odbor s předsedou Antonínem Tluchořem, ředitelem velkostatku a pokladníkem byl zvolen br. M. Lacina, úředník ČSD. Vrchní stavební dozor převzal profesně ing. Řezáč a stálou organizaci a dozor na stavbě měl pan Chmela, strojvedoucí ČSD na odpočinku. Po jeho odstěhování vykonával tuto funkci br. V. Uhlíř, jeden ze zakladatelů veselského sokola. Schůze stavebního a finančního odboru se konaly v týdenních intervalech a byly vzorně zaznamenávány br. F. Žádníkem, jak se zachovaly dodnes. Na každé schůzi byl hodnocen současný stav prací, stanoveny nejbližší úkoly pro členy odboru, sledovány všechny náklady, současný finanční stav, ale také počet odpracovaných hodin členů a stav financí za neodpracované hodiny.

Na fotografiích je dokumentováno získávání písku z řeky Moravy, jeho doprava do areálu sokolovny na "kačenkách", velké hromady připravené ke zpracování, vykopání patnáctimetrové studny, jámy na vápno, kopání základů budovy a jejich betonování.

Dne 6. července 1924 byl položen základní kámen a v něm uložen památný spis, koncipovaný učitelem br. Janem Procházkou. Za velké pozornosti občanů slavnost zahájil starosta župy Komenského br. JUDr. K. Kozánek z Kyjova a starosta města Veselí pan K. Rajecký. Na této slavnosti zazpívalo i sdružení místních živnostníků za řízení pana F. Hostýnka.

Všechny objednávky byly řešeny s maximální šetrností, s využíváním všech možných slev při nákupu a při domluvě potřebných řemeslných prací. Většina dodavatelů byla dosti vstřícná, někteří často pracovali i zadarmo. Ušetřený materiál – písek, cihly apod. se pak odprodaly a podle zápisu se tak podařilo získat dalších 31 484 Kč.

Dne 15. 12. 1924 se uskutečnila v nové budově již první schůze stavebního odboru v nové budově a po týdně byly ukončeny veškeré stavební práce. Od začátku roku 1925 se začaly v sokolovně pravidelně cvičit všechny složky. Pokračovalo se sice dále v realizaci vnitřního vybavení, velmi aktivní divadelní odbor pokračoval v budování jeviště a dalších nezbytných rekvizit, finanční náklady byly odhadovány na 14 000, i když br. Gross zasponzoroval zakoupení opony. Koncem března 1925 se nabídl vyzdobit sokolovnu malíř Pernica a štukatérské práce sochař Amort. Jeho dílo se nakonec uskutečnilo a přetrvává až do dnešní doby, i když bude nutné ho doplnit do původní podoby. Dokončovalo se budování cvičiště včetně atletické dráhy a br. Polách se staral o zahradní úpravu parčíku a výsadbu stromů, což se jeho zásluhou uskutečnilo jen z darů.

Další peníze do pokladny přineslo zbudování kluziště na hřišti. Vstupné bylo stanoveno na 20 haléřů pro žactvo, ve středu se bruslilo zdarma, členové platili 1 Kč, nečlenové 2 Kč. Byla možnost zakoupení i sezonního lístku za 20 Kč, další členové rodiny platili 10 Kč. Bratr Tašl vyfotografoval novou sokolovnu a nechal zhotovit 3 000 pohlednic. Náklady na jednu pohlednici činily 20 haléřů a prodávaly se za 70 haléřů, při otevření sokolovny dokonce za 1 Kč. Uvažovalo se také v létě vybudovat koupaliště na řece Moravě, ale tento záměr se nikdy nezrealizoval.

Poslední schůze stavebního a finančního odboru se uskutečnila 18. května 1925. Celkové náklady na vybudování a vybavení sokolovny činily 268 629,88 Kč a bylo odpracováno 12 373 hodin. Je pravdou, že část členů své povinnosti řádně neplnila a komplikovali práci pověřeným výběřčím, někteří museli některé neplatiče urgovat až třikrát.

Slavnostní otevřením veselské sokolovny se uskutečnilo 24. května 1925 v rámci župního veřejného cvičení. Iniciativou br. starosty MVDr. Prokeše se podařilo zajistit svázení hostů a diváků využitím úzkokolejné dráhy, která přivázela účastníky z Tasova, Lipova, Hroznové Lhoty, ale také z Moravského Písku. Všem se naše architektonicky pěkná sokolovna líbila a spolu s krásným, velkým cvičišťem a oválnou běžeckou drahou tvořila nový dominantní bod města Veselí. Bylo to zásluhou desítek a desítek bratří a sester, kteří sokolovně věnovali stovky, někteří i tisíce hodin i poskytli nemalé finanční částky. Vedle členů stavebního a finančního odboru to byli zejména bratři V.Uhlíř, K. Polák, Pavlík, D. Lučka, A. Dostálek, V. a J. Procházkoví, F. Pleskot, J. Smejkal, J. Teichman, J. Janoušek, Pacas, A. Hanzel a mnoho, mnoho dalších. Nakonec byla stavba pořízena ještě levněji, než zněly původní rozpočty a nabídky dodavatelských firem. Nezbytnými půjčkami se jednota přesto zadlužila.

Vybudováním sokolovny bylo umožněno rozvinout vedle tělocvičné také kulturní a společenskou činnost. Velmi agilní divadelní soubor každoročně nastudoval několik her z klasického, převážně českého repertoáru a také byla sehrána 2 – 3 dětská představení.

V roce 1926 získala jednota licenci k provozování filmových představení a v roce 1931 na základě vydaných dobropisů zakoupila zvukovou aparaturu a tím se zahájil provoz „Bio Sokol“. Sokolovna se stala také místem pro pořádání republikových oslav, vzpomínkových slavností, akademií, koncertů, tanečních zábav a plesů. Hřiště sloužilo k veřejným cvičením a župním sletům. Na hřišti sokolovny se uskutečnila také vůbec první utkání v kopané, v roce 1926 v české házené žen, dále zde probíhaly závody v lehké atletice, ve volejbalu a také zde bylo zbudováno tenisové hřiště. Ve vedeném zápisníku z let 1932 – 1933 si můžeme přečíst první záznamy oddílu z lyžařských a turistických výletů.

Během II. světové války byl Sokol 12. dubna 1941 rozpuštěn až do osvobození našeho města 24. dubna 1945. Po roce 1945 byly vypracovány plány na přístavbu sokolovny, avšak ukončením činnosti Sokola v roce 1948 se již stavba nerealizovala. Tělovýchova a sport byl nejprve sjednocen pod Sokol ČSD Veselí a v roce 1952 pak rozdroben do šesti tělovýchovných úseků, v našem městě to byla Lokomotiva, Jiskra, Slovan, Rudá hvězda a vesnické jednoty Zarazice a Milokoš' zůstávaly pod hlavičkou Sokol. Tělovýchovná činnost přešla tak do oddílů. Aktivní byl zejména lehkootletický oddíl s pořádanými memoriály F. Mičky, pokračoval oddíl české (národní) házené, volejbalu, kanoistiky a lyžování.

Sokolovna výrazným způsobem chátrala a až po 15. 7. 1991 byla navráćena zpět Sokolu. Za spolupráce s Městem byla v letech 1992 a 1994 provedena rozsáhlá rekonstrukce sokolovny. Výrazným způsobem se o to zasloužil br. J. Šivel a na další údržbě bratři B. Rychlík a Z. Žádník. V roce 2001 byl zkvalitněn povrch házenkářského hřiště. V roce 2004 se pak podařilo při rekonstrukci tělocvičny základní školy získat likvidované parkety a obložení stěn na modernizaci sokolovny. V roce 2014 Město Veselí nad Moravou vybuřovalo v areálu sokolovny dětské hřiště, které se stalo dostaveníčkem dětí a mládeže.

Ve spolupráci s Městem a SK Národní házená se připravuje modernizace celého areálu sokolovny a realizace bude podmíněna schválením dotace Ministerstvem školství, mládeže a tělesné výchovy v rozsahu 8 milionů Kč.

Věra Matušíková a Zdeněk Hlobil – Sokol Veselí nad Moravou

„Pozdvihuji oči své k horám“ Praděd – pátá nejvyšší hora republiky

Měří 1492 metrů, ale připočítáme-li výšku televizního vysílače (146,5 m) octneme se na vůbec nejvyšším místě našeho státu. Je to místo s nejdrsnějším podnebím u nás, průměrná roční teplota sotva překračuje 1 stupeň Celsia. Po linii hlavního hřebene probíhá rozvodí mezi povodím Moravy a Odry, kousek pod ní i historická hranice mezi Moravou a Slezskem.

Praděd patří do jednoho z velkých horských celků – Jeseníků – které se rozkládá na severní Moravě a ve Slezsku. Staří Slované ho nazývali Stará vatra, koncem 14. století byl pojmenován německy Keilichter Schneeberg, tzn. Sněžná hora, později Klínová hora nebo Niská Sněžka. Dnešní jméno dostal Praděd až v 19. století po ochránci Jeseníků – „starému otci“ - tedy Praděd (Altfater).

Oblast Pradědu bývá označována jako „moravský ledovec“ - každoročně totiž má vynikající sněhové podmínky. Vede sem mnoho přístupových cest – z Karlovy Studánky přes Ovčárnu, z Koutů nad Desnou přes Dlouhé stráně nebo sedlo Skřítek.

Unikátní studené klimatické poměry se podepsaly na místní flóře i fauně. Za vidění stojí říční údolí Bílé Opavy, karové uzávěry dolin, mrazové sruby a zachovalá severská tundra na vrcholech.

Do 17. století bylo zde charakteristické lesní hospodářství, které krylo místní spotřebu. Později vznikly na Janovickém a Bruntálském panství železářny a spotřeba dřeva se rapidně zvýšila. Původní bučiny byly nahrazovány smrkovými monokulturami a těžba pokračovala až do vyšších poloh. V 19. století v rámci snahy o rychlé zalesnění byly vysazovány nevhodné druhy stromů – kleč a limba. Přelom 19. a 20. století byl charakterizován snahou o zvýšení dolní hranice lesa a půda se pak v podstatě nechala bez dalšího zásahu.

V letech 1919 – až 1922 byl na území Vysoké hole a Velké kotliny vojenský prostor, který oblast značně zdevastoval. Po zrušení vojenského prostoru byla v této části Jeseníků zřízena přísná rezervace, to bylo v roce 1946. Další rezervace vznikaly postupně v jednotlivých částech prostoru, byly postupně rozšiřovány a spojovány, až v roce 1990 vznikla Národní přírodní rezervace Praděd.

Oblast je zajímavá (a krásná!!) i po stránce geologické. Jasně je tu patrná činnost ledovce, najdete tu mrazové sruby a především - ne sice věčně – ale alespoň dlouhodobě zamrzající půdu charakteristickou pro severskou tundru. V karových údolích jsou jasně patrné morény a lavinové svahy představují nebezpečí především v zimních měsících.

Na hřebenech a svazích jsou rozmístěny četné turistické ubytovny, případně hotely. Vůbec nejstarší z nich je Švýčárna z roku 1829. Své jméno dostala z prozaického důvodu – pásl se tu totiž dobytek jako ve Švýcarsku. V současnosti se uvažuje o obnovení pastvy. Ještě známější je Ovčárna – analogicky je její jméno odvozeno od chovu ovcí.

Jak čas pokračuje a turistický ruch se zvětšuje, jsou ubytovací zařízení modernizována a nová stavěna. Přírodním střediskem oblasti je Karlova Studánka.

Oblast Pradědu a vlastně celý hřeben Jeseníků je krajina, která působí svou mohutností a krásou – ve všech ročních obdobích. Jen ji nelze – pro poměrně značnou nadmořskou výšku a extrémně drsné podnebí podceňovat.

V létě i v zimě přináší příchozím to nejkrásnější, co hory mohou poskytnout. Někdy ovšem i zde mohou nastat kuriózní situace, na které se vzpomíná i po létech.

Vedla jsem tu kdysi putovní tábor dorostenek, v době, kdy se kousek od Barborky stavěla velká Kurzovní chata. Byl hotov pouze vlastní betonový skelet a pilně se tam pracovalo. Obtíženy těžkými batohy jsme poctivě vyšlapaly z Koutů až na hřeben - a protože jsme chtěly vidět i Karlovu Studánku, nechaly jsme s dovolením místních dělníků rance pod střechou nedostavěné chaty a jen tak na lehkou se ještě vypravily dolů do Studánky. Stálo to za to, ale když jsme už vlastně po druhé za den došly nahoru, měly jsme toho zrovna dost! Byly jsme tak utahané, že už se nám vůbec nechtělo stavět stany (tenkrát to ještě bylo dovoleno!) a tak nás napadlo vyspat se na staveništi. Jenže – beton byl tvrdý a hlavně studený (karimatky neexistovaly a spalo se pouze na celtě). Vedle nedostavěné chaty měli dělníci postavený miniaturní dřevěný domeček jako útulek pro děti, které tu trávily léto a prázdniny. To bylo fantastické útočiště, bylo tam teplo a sucho – spaly jsme jako dřeva a vzbudily nás teprve hlasy svačících dělníků v deset ráno. Pomalu jsme vylézaly ven - asi jsme nevypadaly zrovna nejlépe, rozježené, stále ještě ospalé. Nikdo netušil, že tam jsme a tak se všichni tvářili dost udiveně – až na stavbyvedoucího, který, patřičně rozlobený a rozčilený, přiběhl a začal vykřikovat, že nás nechá sebrat „pro potulku“. Posbíraly jsme všechno, co bylo naše a zastavily se až na vrcholu Pradědu.

I takové příhody patří k romantice horského putování, stejně jako předlouhý nádherný sjezd, před námi ještě neporušeným sněhem, z hřebene na Ramzovské sedlo.

Pojedete-li na Jeseníky, pozdravte „starého otce“, který je hlídá a opatruje. Těm, kteří se dovedou na horách chovat a vážit si jejich krásy umožňuje získat poznání – nejen krajiny, ale i sama sebe!

Jarina Žitná

Zprávy z jednot a žup

Blahopřání sestře Libuši Dutnarové

Sokolem se člověk nerodí. Sokolem se člověk stává v dětství a dospívání díky vlivu rodiny či svého okolí. Sestra Libuše Dutnarová se jím stala v roce 1929, když jí byly čtyři roky. Všichni v jednotě vědí, že být tím pravým sokolem je pocta, a ve špatných časech i úděl, na celý život. Pro devadesátiletou Libuši se Sokol stal naplněním celého života.

Narodila se 3. května 1925 v Teplicích, ale rodina se záhy přestěhovala do pražského Hostivaře. Právě tady ji a její dvě sestry maminka poprvé přivedla do sokolovny. Hostivařskou jednotu s úspěchem reprezentovala v nářad'ovém tělocviku.

Jenže v té době sokoly nečekali dobré časy. Nejprve válečné represe s mnoha mrtvými, po válce pak komunistický převrat. Libuše Dutnarová ještě v roce 1948 cvičila na XI.

Všesokolském sletu v Praze, který se změnil v mohutnou demonstraci na podporu slábnoucího prezidenta Edvarda Beneše. Netrvalo však dlouho a Sokol byl zrušen.

Sestra Libuše se stejně jako desetitisíce jejích „sokolských sester a bratrů“ najednou nescházely v sokolovnách, ale v tělocvičnách, náhle necvičily na všesokolských sletech, ale na spartakiádách. Kdyby tehdy ona a jí podobní nechodili do tělocvičen, nevytvářeli kulturní aktivity či společenské akce, těžko by tradice sokolství přežila čtyřicet let utlačování.

To se změnilo po listopadovém převratu v roce 1989, kdy byla duší vzkříšení a obnovy Sokola. Nová kapitola jejího života se začala psát v nuselské jednotě, ale záhy přestoupila na Pankrác, kde se stala místonáčelnicí a nacvičovala s tamními sestrami skladbu na slet v roce 1994. Konečně. Téměř půl století čekala, a sní všichni sokolové, na svobodný slet. S o to větším zaujetím na něm vystoupila. O čtyři roky později byla zvolena náčelnicí Sokola Pankrác a zůstala jí dodnes. Za dosavadních sedmáct let svého působení přivedla k pravidelnému cvičení desítky sester a pár bratrů. Vedla nácviky na další Všesokolské slety v letech 2000, 2006 a 2012 a také na nich cvičila. Zároveň se v roce 1995 zúčastnila X. sokolského sletu v Kanadě a v roce 2009 i 22. sletu americké obce sokolské v Texasu. V těchto letech (2010 a 2012) jí udělila Česká obec sokolská medaili Za vzornou reprezentaci župy Pražské Scheinerovy a od předsednictva sokolské župy Pražské Scheinerovy dostala medaili Za zásluhy o XV. Všesokolský slet.

Doslova láskou se Libuši Dutnarové stala pravidelná mezinárodní setkání v rakouském Ötzu. Do města, kde v roce 1884 tragicky zahynul zakladatel Sokola Miroslav Tyrš, jezdí od roku 2003. Za tuto dobu mezi organizátory poznala mnoho přátel ze zahraničních jednot. Například té mnichovské, která setkání svolala poprvé, ale i švýcarské, vídeňské, francouzské... I proto ji napadla myšlenka, jak ještě více utužit bratry a sestry za hranicemi. Sokolským putovním praporem. Pankrácká sokolská jednota nápad přivítala. Za organizace Libuše Dutnarové byl prapor skutečně vyroben a za přítomnosti vedení České obce sokolské na 40. Mezinárodním setkání Sokolů v roce 2013 slavnostně předán zástupcům mnichovské jednoty. Tento symbol se od té doby stal tradicí. Putovní prapor se v Ötzu vždy předává té zahraniční sokolské jednotě, která v ten rok setkání Sokolů pořádá. A pankrácká jednota se díky své náčelnici zapsala do dějin současného Sokola.

Libuše Dutnarová za léta svého členství v T. J. Sokol Pankrác nevynechala jedinou cvičební hodinu. Rovněž se zúčastní každé významné akce ČOS, jezdí na sokolské zájezdy neb je i přes svůj věk pořádá, cvičí se svými sestrami na akademiích jiných sokolských jednot, je vždy přítomna na vzpomínkových pietních akcích. Je členkou Věrné gardy ČOS, cvičitelkou 2. třídy a má též průkaz cvičitelky Pohybové výchovy a rozhodčího ve sportovní gymnastice.

V mládí se po studiích vydala na učitelskou dráhu, aby se nakonec již v seniorském věku do školních škamen vrátila. Vystudovala několik oborů na univerzitách třetího věku. Přes třicet let je vdovou. Má dceru a syna, šest dospělých vnuků a vnuček a jednoho pravnoučka. O její dceři Libuši platí přísloví, že „Jablko nepadá daleko od stromu“. I ona je od roku 2011 oblíbenou cvičitelkou v pankrácké jednotě.

Libuše Dutnarová svým životem a přístupem k němu zcela naplňuje více než stopadesátiletou sokolskou myšlenku, kterou předala i svým potomkům. Sama ji pak shrnuje do několika slov. „Je to jedinečný duch kamarádství a soudržnosti, hrdosti na svoji zem i na její hrdiny. Je to snaha být čestným člověkem a zároveň spojit duševní zdraví s tím tělesným.“

Milá Libuško, přejeme ti všechno nejlepší k tvým narozeninám, hodně zdraví, svěžesti a elánu do dalších let a moc ti děkujeme za všechno, co jsi pro nás udělala.

Tvoje sestry sokolky z Pankráce

Sokolská chata Severák na Jizerkách

Dopis starostce ČOS

Vážená sestro starostko!

Se znepokojením jsme se dozvěděli, že cvičiteli i členstvem oblíbená chata na Severáku je už druhým rokem mimo provoz. Osobně jsem se zúčastnila na Severáku asi pěti, velmi zdařilých a plně obsazených akcí, v průběhu posledních deseti let. Podle umístění a aktivit v okolí areálu - funkční a obsazené sjezdovky, upravené běžkařské tratě, značené turistické trasy - jsem přesvědčená, že se jedná o jeden z nejlépe umístěných rekreačních i vzdělávacích objektů ČOS. Není vizitkou dobrého hospodáře, že tento objekt chátrá opuštěn. Jsem přesvědčena, že v řadách členů sokola by se našel vhodný správce, tím spíše v široké veřejnosti nájemce, který by do objektu investoval v souladu s požadavky na provoz a využití pro členy ČOS, v případě záruky dlouhodobého pronájmu.

Akce na Severáku byly přesně takové, jaké se od pobytu na horách očekávají. Členové ČOS nejsou nároční. V minulosti bylo obtížné získat termín pro rekreaci na Severáku. Termíny byly plně obsazené. Žádám Vás o vyjádření k uvedené situaci. Věřím, že se nám (sokolům) podaří najít řešení vzniklé situace ke spokojenosti všech členů.

Se sokolským Nazdar!

Ing. Alice Eimová, hospodář župy Komenského
Členka komise Pobytu v přírodě

Starost o Severák mají i ostatní členové komise PP a připojuje se i župa Ještědská, která je s poměry na ubytovacích zařízeních v Jizerských horách seznámena a je přesvědčena, že objekt Severáku je dobře využitelný a mohl by i nadále dobře sloužit sokolské veřejnosti i pro školení cvičitelů PP i zimních sportů.

Sokolská akademie v Turnově

Konala se v pátek 24. dubna. Hlavním pořadatelem byl sokolská jednoty v Turnově, ale zúčastnili se jí i členové a děti dalších sokolských jednot naší župy – žactvo ze Sokola Chrastava a Český Dub, dorostenci z Malé Skály a členstvo – muži i ženy především z Českého Dubu.

Kromě vystoupení velkých celků těch nejmenších sokolů a vystoupení rodičů a dětí, byl program složen z gymnastických čísel – akrobacie žákyň, přeskoků přes náradí žáků a mužů z Turnova a Dubu a především podiových vystoupení různého charakteru – někdy i komických a velmi vtipných. Diváci shlédli i část skladby určené pro Světovou gymnestrádu – Zimní sen, část skladby mužů pro Sokolské Brno a premiéru tu měla nová skladba - žen určená také pro Brno a další příští akce – nazvaná Koncert. Obě poslední skladby už byly v plné parádě, totiž v předepsaném oblečení, což, samozřejmě, zvyšovalo dojem z celého vystoupení. Velkým překvapením byli čtyři dorostenci z malé Skály, kteří si své taneční vystoupení připravili a vymysleli úplně sami a – světe div se – stálo to za koukání. Škoda, že jsme jejich vystoupení neznali předem, abychom je mohli, zároveň ještě s několika dalšími skladbami přihlásit na republikovou soutěž v podiových vystoupeních. Pro příště si to musíme lépe pohlídat.

Atmosféra v sále byla báječná, plná radosti a veselí – a tak to má být! Všichni cvičící si zaslouží poděkování – a cvičilo jich více než sto!

Jarina Žitná, náčelnice župy Ještědské

Účastníkům sletu v Paříži v roce 1990 !

Od nezapomenutelné návštěvy Paříže, bezprostředně po pádu komunismu, a účasti na tamním sletu uplynulo čtvrtstoletí – čas letí příliš rychle. Jelo nás tenkrát plných 14 autobusů a při průjezdu Paříží budila naše kavalkáda zaslouženou pozornost.

Jsem ráda, že dnes mohu zveřejnit nápad sestry Dády Evaldové -

Co kdybychom se po těch letech zase společně sešli a zavzpomínali ?

Určitě by bylo na co vzpomínat – nejen na prvotní nadšení a pocit svobody a štěstí, ale i na následující léta plná práce a námahy.

Původní nápad na červen 2015 je prakticky neuskutečnitelný, navrhuje proto termín podzimní, nejlépe zářijový.

Je nutno projít termínovou listinu podzimních měsíců a pak rozhodnout! Podrobnosti i termín ohlásíme včas – rozhodně ještě před prázdninami, aby si zájemci mohli hlídat termíny!

V každém případě dostanete základní informace na stránkách červnového dvojčísla Souzvuků!

Iniciátorem tohoto setkání je sestra Evaldová (mail: evaldova@seznam.cz) a já s velkou radostí její nápad zveřejňuji!

Jarina Žitná

Pozvánka na pochod Karoliny Světlé

Termín - sobota 16. května 2015 - XXXVI. Ročník

<u>Trasy:</u>	20 – 30 km	<u>prezence:</u> 7,00 – 8,30	v sokolovně Č. Dub
	14 – 18 km	7,30 – 10,00	
	8 - 13km	8,00 – 13,00	

Startovné: děti - 20 Kč
dospělí - 30 Kč
= Občerstvení na trase =

Ubytování: sál sokolovny – vlastní spacák (nutno objednat předem)

Doprava : autobusem z Liberce přes Ještěd nebo přes Hodkovice

Veškeré informace a propozice :

[Libor Škoda - mail: skoda.cdub@seznam.cz](mailto:skoda.cdub@seznam.cz)

Trasy pochodu vedou krásnou nepoškozenou přírodou –

rádi vás přivítáme!

T. J. Sokol Český Dub

Závěrečné slovo

„Milujte se, pravdy každému přejte....“

Kdybychom to tak uměli a také se tak chovali!!

Uvědomuji si to vždy znovu, když se vracím z nějakého sokolského podniku, kde jsem se mohla setkat s mnoha lidmi. Tam totiž vždy vládne skutečně bratrská a sesterská atmosféra. Usmíváme se na sebe, jsme rádi, že se vidíme, žádná spolupráce nám nedělá potíže! Dokážeme dobrovolně „makat“, nechat se honit od cvičitelů – a ještě jsme spokojeni. Denní stres zůstal doma, je nám společně dobře.

Je ovšem na pováženou – a je to velká škoda – že to většinou nedokážeme, když o jde o nějaký větší nebo velký problém. Jako kdyby se najednou ztratila краса a prožitek ze společného pohybu, plodná diskuze se náhle mění v hádky, někdy vede až ke skutečnému nepřátelství a vzájemnému osočování. Jenže diskuze - hádka bez vzájemného pochopení a tolerance k ničemu nevede. Žijeme ve světě prudkého rozvoje techniky, soustavného poškozování přírody, na které závisí život nás i našich dětí, složité společenské poměry nás nutí nedbat bratra a jít sveřepě za svým cílem!

Jenže tak to nejde a nepůjde!

Minulý víkend jsem trávila s dětmi a cvičiteli naší župy v Proseči pod Ještědem, mnozí účastníci ústředního kola Zálesáckého závodu zdatnosti to tam znají . Je to kraj zaslíbený, civilizací jen málo dotčený, za prací se odtud musí jezdit do Českého Dubu, Liberce nebo Turnova – všude je to daleko a spojení není nejlepší. Je tam však krásně, stromy kolem sokolovny na samém okraji vesnice rozkvétají, rozhledy do kraje jsou úchvatné. ZZZ tam pořádáme tradičně už několik let.

Letos nám Proseč uchystala překvapení. Na skále v lese, kousek od sokolovny se objevila pamětní deska místním občanům, obětem první světové války. Je na ní kolem dvaceti jmen , věnoval „Sokol prosečský“. U téhle skály se prý scházívala vesnická mládež k večernímu posezení, Hanka, jedna z cvičitelek vyprávěla, že její babička sem v mládí nosívala květiny. Seděla jsem kousek od skály na jedné z posledních kontrol závodu a v lesním tichu, ještě než přibíhaly jednotlivé hlídky, jsem si náhle uvědomila tu posloupnost, tu ohromnou provázanost lidských životů – dnešních i těch už dávno uhaslých. Stáli tu najednou přede mnou jako živí - venkovští kluci, mladí muži odcházející do války.

Na titulní stránce tohoto čísla Souzvuků si dobře přečtete si jeden z úvodních citátů z řeči athénské státníka Perikla. Ti dávno mrtví prosečtí muži patří totiž k těm, kteří nám svou těžkou prací a odvahou předali svobodnou zemi. Dokážeme dnes skutečně ocenit to, čemu se říká „svobodná země“? Je to pro nás pouze hezká fráze, nebo poznatek, který nás zavazuje pokračovat, starat se o území, které nám bylo svěřeno generacemi před námi i o jeho občany?

Nepřemýšlejte dlouho, věc je jasná a vyžaduje činy, třeba i malé. Jen všichni dohromady můžeme ovlivnit způsob života v dnešním světě a vytvořit Sokol – jako společenství lidí dobré vůle!

Nazdar! Jarina Žitná

Sokolovna ve Veselí nad Moravou

Odevzdávání Putovního praporu na Mezinárodním setkání Sokolů v Oetzu, 2013